

Xojon-la San Juan kjoa xi tsakó-la Jesucristo

Kjoa xi kijtsee ko 'én xi kiù'nchré San Juan

¹ Jñà kjoa koi xi kitjoé-la Jesucristo nga Nainá kitsjaà-la mé-ne nga kokò-la xita chí'nda-la jñà kjoa xi ta nitoón okoma. Jesucristo kisìkasén àkjale-la nga tsakó-la kjoa koi Juan xi chí'nda-la ma. ² Ko jè Juan tichja kixi-né [k'e nga kiskiù] ngats'iì kjoa xi kijtsee ko xi kiù'nchré koni s'ín nga jè Jesucristo kiùchja kixi-la jñà 'én xi kitsjaà-la Nainá.

³ Mé tà ndaà-la jè xita xi bixkejìln xojon koa jñà xi 'nchré 'én-la Nainá xi tjít'aà xojon jè, jñá kjoa xi sa kitasòn; tikoaá mé ta ndaà-la jè xita xi síkitasòn koni tsò xojon jè, nga jè nachrjein, jyeé nchrobá machraña.

*Kó tsò Juan nga sìhixat'aà nga itoò naxandá-la
Cristo xi títsajna ján i'nde Asia*

⁴ 'An xi 'mì-na Juan, tisìhixat'aà-nò, jñò xi naxandá-la Cristo maà xi itoò i'nde titsajnaà ján nanguí Asia. Jè kàtatsjá-nò kjondaà ko kjoa'nchán jè Nainá xi tijna, jè xi tsibijna ko jè xi kjoií ijngoo k'a-ne; k'oa tjs'ín kàtatsjá-nò kjondaà ko kjoa'nchán jñà iníma xi itoò ma-ne xi títsajna nguixkon jè xi tijnasòn íxile nga tíhotíxoma; ⁵ ko jè Jesucristo k'oa tjs'ín kàtatsjá-nò kjondaà ko kjoa'nchán. Jè Cristo, jè xi ngui 'én kixi tsjá, xi ki'ndí tjòn xi jaáya-la it'aà ts'e kjoa biyyaà ko jè xi otíxoma-la jñà xita sko-la xi tjín i it'aà nanguí.

Cristo matsjakeè-ná nga kisìtsjeè jé-ná it'aà ts'e jní-lá xi tsibíxteèn. ⁶ Cristo k'oqá s'ín kisìkítṣajna-ná nga xítá ítjòn komáá kó no'miì komáá nga jñá sixá-lá Nainá xi Na'èn-lá ma Jesucristo. Jeya kàtìjna; jè kàtatíxoma kjit'aà, nítá mé naçhrjein-ne, nítá mé nó-ne. K'oqas'ín kàtama.

⁷ ¡Chítsejèn-lá! Jè Cristo jyeé kjomeé f'iì nga tincrobájiùn ifi. Ngats'iì xítá, xkoón skoe-ne. Jñá xítá xi kisik'en Cristo tikoáá skoe-ne. Ngats'iì xítá naxàndá xi tjín i it'aà nangui skindáyakeè-né nga 'on komá-lá it'aà ts'e. Jon, k'oqá s'ín komá.

⁸ “An-ná xi tijná ítjoàn skanda tàts'en-lá kjoá kó nga skanda fehet'aà-ne; 'an-ná xi tijnaa, xi tsibi-jnáa, kó xi kjoii ijngòò k'a; tajngoó-ná xi tse nga'ñó tjín-na”, tsò Na'èn-ná xi Nainá.

Kjoá xi tsakó-lá Nainá Juan it'aà ts'e Cristo

⁹ 'An-ná xi mì-ná Juan, xi 'ndsè xan-nò it'aà ts'e Cristo. Nga yaá titsajnakoqá Cristo ngásòn titsanìkjiaán kjo'in, kó ngásòn ya nokjoà-ná ñánda tíhotíxoma Nainá kó ngásòn tichíkjoqko-ná ngats'iì kjoá. 'An nga 'én-lá Nainá tìchjaya kó tìbenojmí kixi-lá xítá it'aà ts'e Cristo, k'oqá komà-ne ján kinìkasén-na ya nangui jiùn-ndá ñánda 'mì Patmos.

¹⁰ Jngòò naçhrjein-lá Nainá, 'an, nga ya tijnakoqá Iníma Tsjeè-lá, ya ijton índsiàn ki'nchre jngòò-lá 'én xi 'ñó kiichjá koni jngòò chrjo xi 'ñó jane, ¹¹ kitsò-na:

—'An-ná xi tijná ítjoàn kó xi fehet'aà-ne. Chjoí jngòò xojon, tit'eíì kjoá xi tì'yí; ikjoàn tìkasén-lá naxàndá-ná xi itoò j'nde títsajna ján nangui Asia, jñá naxàndá xi 'mì Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia kó Laodicea.

¹² K'ęé kisikátjifaya nga mejèn-na skoeè yá xítä xi tíchjä-na; kíjtseè itoò candelero xi nguì kíchä oro xi ma tiya asiti. ¹³ Yä jngò osen-lä ñánda jncha candelero xi itoò ma-ne sínjaiìn xi ɔkji koni kji ki'ndí-lä xítä. Jngò nikje kinakjá xi ndojò kji. Bijchó skanda itjòn ndsokö. Tíkjá jngò na'ñó payo ya isòn inimä-lä xi nguì oro. ¹⁴ Tsja sko, k'oqá kjoàn koni kjoàn tsja chroba-lä orrè, koni kjoàn 'nchán kjoàn. Xkon, k'oqá s'ín tsejèn koni tsà titi ni'ín. ¹⁵ Ndsokö k'oqá kjoàn koni kíchä sinè xi 'ñó ndaà ote k'e nga jye sijiìn ni'ín. Jè jtä-lä, k'oqá s'ín na'yà-lä koni ñánda 'ñó je nandá tibixòjen-tjòn. ¹⁶ Jè tsja kixi, itoò ni'ñó tjíya. Jè tso'ba jngò kíchä ndojò bitjo xi 'ñó yijò kji ingajò ngobà. Isén-lä k'oqá kji koni kji ts'oí k'e nga 'ñó matsjè ndobá, 'ñó ote kji.

¹⁷ K'e nga kíjtseè, kiskaàngua ingui ndsokö koni jngò mik'en. Ikjоàn jè tsakájnásòn-na tsja kixi, kitsò-na:

—Kì tsakjoòn-jèn, 'an-ná xi tijnä ítjoàn kó xi fehet'aà-ne, ¹⁸ kó tijnäkon-ná. Tsakátijna k'en-ná tanga i'ndeí tijnäkon-ná nítä mé náchrjein, nítä mé nó-ne. 'An tjíya ndsaa ibi ts'e kjoabiyaà ya i'nde-lä mik'en. [Tjí'ndeé-na nga skíx'aa kó kichjoà nga siikjaáya-lä.] ¹⁹ Chjí jñà kjoä xi jye kà'yi kó kjoä xi tíma náchrjein i'ndeí kó kjoä xi kóma nga kóma iskan. ²⁰ Kií tsò-ne jè kjoä'ma xi kà'yi ts'e ni'ñó xi itoò ma-ne xi tjíya ndsaa kixi kó xi itoò candelero xi nguì kíchä oro. Jñà ni'ñó xi itoò ma, jñà àkjale-lä náxandá-ná xi itoò i'nde titsjna; kó jñà candelero xi itoò ma-ne, jñà-né xi náxandá-ná xi itoò i'nde titsjna.

2

Kjoaq xi kisinè-lä naxandá-lä Cristo jáñ Éfeso

¹ 'Chjí jngoo-lä xojon jè àkjale-lä naxandá-nä xi tíjna jáñ Éfeso: "Kií tsò jè xi itoò ni'ño tjíya tsja kixi, jè xi tsóhojiin osen-lä jñà candelero xi itoò ma-ne xi ngui kichä oro, tsò-né: ² Tibe-ná xá-nò, 'ño titsanixá kó nga mikiì bijta-nò. Tikoqá tibe-ná nga mì ti kii chikjoako-nò jñà xítä xi ch'o s'ín. Tikoqá tibe-ná nga jyeé kichit'aà jñà xítä xi tsò-lä yijo-lä nga Cristo tsibixáya-lä, tanga mitsà kixi kjoaq. Jyeé ki'yaà nga xítä ndiso-né. ³ Kjít'aà náchrjein 'ño tse kjo'in titsanikjioón, kó 'ño titsanixá xi kjoaq ts'an. Mikiì bijta-nò. ⁴ Tanga tjín jngoo-nò kjoaq xi ch'o tjín xi mikiì sasén-na nga mì ti k'oqá s'ín tjín-nò kjojtòcha koni nga sa ítjòn. ⁵ Jñò, tijkitsjeèn kó ki'nè nga sa ítjòn k'e nga kj'eè jáñ bixojñoò. Tikájno já-nò. Íngoò k'a Nainá tanguít'aà-lä. K'oqá s'ín t'een koni ki'nè nga sa ítjòn. Tsà majin-nò, 'an kjián nga tsjaà-nò kjo'in kó kjoqáxìn-nò ni'ín candelero-nò ya j'nde ñanda síjna. ⁶ Tanga tjín kjoaq xi ndaà titsa'nè nga majticha kjoaq xi s'ín jñà xítä nicolaítas. 'An, tikoqá majtike-ná. ⁷ Ndaà tjiná'yaà koni tsò Inima Tsjee-lä Nainá nga tichja-lä naxandá-nä. Jñà xi siikjine, 'aán tsjaà-lä nga skine jñà toò-lä jè yá xi síkijnakon-ná xi síjna ya j'nde-lä Nainá ñanda 'ño ndaà choòn."

Kjoaq xi kisinè-lä naxandá-lä Cristo jáñ Esmirna

⁸ 'Chjí jngoo-lä xojon jè àkjale-lä naxandá-nä xi tíjna jáñ Esmirna: "Kií tsò jè xi tsibijna ítjòn kó xi fehet'aà-ne, jè xi k'en kó jaaya-lä, tsò-né: ⁹ 'An be-ná xá-nò kó kjo'in xi titsanikjioón kó nga xítä

ima 'mì-nò (t_{ang}a it'aà ts'e Nainá, x_{ita} nch_{in}ná-nó jñò). Be-ná nga ch'oó chjajno-nò jñà x_{ita} xi tsò nga x_{ita} judío-né t_{ang}a mìtsà kixi kjo_{aq} nga x_{ita} judío. Jñà x_{ita} koi, yaá chja-ne ya ni'ya ñánda maxkóya x_{ita}-la x_{ita} nejí. ¹⁰ Kì tsakjoòn-jèn jè kjo'in xi sikjioón, jè x_{ita} nejí skinis'en-nò ndayá mé-ne nga skót'aà-nò kjo_{aq} xi mokjeiín-nò; te nachrjein s'e-nò kjo'in. 'Ñó t'e-là takòn kóni skanda k'e nga kiyá. Ko 'aán tsjaà-nò jè kjoabinachon xi mìkiì fehet'aà koni jngoó corona. ¹¹ Ndaà tjín'yaà koni tsò Iníma Tsjeeè-lä Nainá nga tichja-lä naxandá-na. Jñà xi siikijne, nimé kjo_{aq} xi komat'in it'aà ts'e kjoabiyaà xi ma-ne jò k'a."

Kjo_{aq} xi kisinè-lä naxandá-lä Cristo ján Pérgamo

¹² Chjí jngoo-lä xojon jè àkjale-lä naxandá-na xi tijna ján Pérgamo: "Kií tsò jè xi tjín-lä kichä ndojo xi yijò kji nga ingajò ngobà, tsò-né: ¹³ An tibe-ná xá-nò, tibe-ná nga yaá titsajnaà ñánda tihotíxoma x_{ita} nejí. T_{ang}a be-ná nga kixi titsajnaà; mìkiì níjchàajioòn it'aà ts'an. Tiko_{aq} be-ná nga mìkiì bì'ma koni s'ín mokjeiín-nò it'aà ts'an, nas'ín k'e nga k'en Antipas, x_{ita} xi kixi bénomí xi it'aà ts'an; nga yaá k'en ijíln naxandá-nò ya ñánda síxá x_{ita} nejí. ¹⁴ T_{ang}a tjín i'nga kjo_{aq} xi mìkiì sasén-na nga ch'o titsa'nè, nga yaá titsajnajiíln-nò x_{ita} xi mokjeiín-lä koni s'ín tsakjóya Balaam kjòtseé nga chinchá'a Balac nga mejèn-lä kohótsji jé jñà x_{ita} Israel nga kàtakine tsojmì xi xkósòn kisinchaàt'aà-lä; tiko_{aq} kàtas'ín kjoachijngui. ¹⁵ Tiko_{aq}á titsajnajiíln i'nga-nò x_{ita} xi mokjeiín-lä koni s'ín okóya jñá x_{ita} nicolaítas. Jñà x_{ita} koi, 'an majtike-ná. ¹⁶ K'oá ma-ne t_{ik}ájno jé-nò, kì ti jé binchaàtsji-nò. Tsà mì

k'oq s'een, nitoón kjián nga skaqàn-koqa xita koi. Jè sikjeén kichaq ndojò xi bitjo-ne ndsoba. ¹⁷ Ndaà tìná'yaà koni tsò Iníma Tsjeè-lä Nainá nga tichja-lä naxandá-na. Jñà xi siikjine, 'qán tsjaà-lä tsojmì xi skiné xi 'mì maná xi 'an tji'ma-na; tikoq tsjaà jngóo-lä ndí ndajó jtobá xi chroba kji; yaá tjít'aà 'ín xitsé xi mì yá beèxkon; tà jè skoexkon xi tjoé-lä."

Kjoa xi kisinè-la naxandá-la Cristo ján Tiatira

¹⁸ 'Chjí jngóo-lä xojon jè àkjale-lä naxandá-na xi tíjna ján Tiatira: "Kií tsò jè Ki'ndí-lä Nainá xi kokjoàn xkon koni ni'ín, ko jñà ndsoko, k'oqá kjoàn koni kichaq sinè xi 'mì bronce xi 'ñó ndaà kjòchrja'i: ¹⁹ 'An, be-ná xá-nò ko kjoatjòcha-nò, ko kós'ín nga mokjeiín-nò koq kós'ín titsanixá nga tichíkjoako-nò xá xi titsaq'nè. Be-ná nga jè nachrjein i'ndeí ñasaá ndaà titsanixá mì k'oq-ne koni nga sa ítjòn. ²⁰ Tanga tjín i'nga kjoq xi mikiù sasén-na nga ch'o titsaq'nè, nga biil'nde-lä jè chjoón Jezabel xi tsò-lä yijo-lä nga ma-lä bénjomíya mé kjoq xi iskan koma nga konachan ko okóya-lä xita chi'nda-na mé-ne nga kjoachijngui kàtas'ín-ne tikoq kàtakine tsojmì xi xkósòn sinchát'aà-lä. ²¹ 'Aán titsja ñasa-lä nachrjein nga kàtasíkájno jé-lä nga mì ti jé kohótsji-ne, tanga majin-lä tsjeiìn takòn kjoachijngui xi s'ín. ²² Tanga 'qán tsja-lä ch'in nga 'ñó tse kjo'in siikjéiín ko jñà xita xi ngásòn s'ín kjoachijngui, tsà majin-lä nga siikjájno jé-lä nga mì ti jé kohótsji-ne. ²³ Jñà xita xi ya fit'aà-lä, jngóo k'aá sìk'en. Ko ngats'ii xita naxandá-la Cristo skoë-né nga 'an-ná xi be kó tsò kjohítsjeèn-lä ko iníma-lä jñà xita. Jñò, nga jngóo ijngóo, k'oqá s'ín tsja-nò kjo'in koni tjín kjoq xi titsaq'nè. ²⁴ Tanga

jñò kō xítā xi i'nga xi títsajna Tiatira xi mìkiì kota'yà kjohítsjeèn xi mìkiì ndaà tjín, tikoá k'ejè kìì beè jè xi tsò-lä jñà xítā koi kjoatjí'ma-lä xítā neií. Jñò, k'oqá xan-nò mìtsà tì mé kjoá sijé-isa-nò.

²⁵ Tånga jñò, koni s'ín tjín jè kjohítsjeèn ndaà xi titsa'nè, k'oqá s'ín t'een skanda k'ejè nga 'an kjoiaa ijngoo k'a. ²⁶ Jñà xi sijkjine-lä kjoá ts'e jé tikoá sijkitasòn xá-na koni s'ín mejèn-na skanda k'ejè nga kjoehet'aà nachrjein, 'aán tsjaà-lä xá nga jñà kotìxoma-lä ngats'iì naxandá xi tjín isò'nde. ²⁷ Jñà xítā xi kotìxoma, nguì kqó kichä kotìxoma-ne. K'oqá s'ín sijxkoaya koni tjjí ni'nde. ²⁸ Jè kjotìxoma jè, tijé-ne xi kitsjaà-na Na'èn-na. 'An tikoá tsjaà-lä jè ni'ño tse xi bitjokàtji k'ejè nga tajñòya. ²⁹ Ndaà tiná'yaà koni tsò Inima Tsjeè-lä Nainá nga tichja-lä naxandá-na."

3

Kjoá xi kisinè-la naxandá-la Cristo ján Sardis

¹ 'Chí jingo-lä xojon jè àkjale-lä naxandá-na xi tjina ján Sardis: "Kií tsò jè xi itoò inimá-lä Nainá tjín-lä, kō itoò ma ni'ño-lä: 'An be-ná kjoá xi titsa'nè; k'oqá s'ín 'ya-nò nga titsajnakon-nó tånga xi nguì kixi kjoá, titsajnak'en-nó. ² Tikjaáya-lä yijo-nò, tjiì-lä nga'ño kjoá xi jye mejèn tichija. 'An, k'ejè kìì be tsà ndaà titsa'nè nga nguixkon Nainá. ³ Tíkítsjeèn kjohítsjeèn xi kitjoé-nò kō xi jye ndaà kina'yà; k'oqás'ín tìkitasòn. Tíkájno jé-nò, kì tì jé binchaàtsji-nò. Tsà mìkiì sìkinda yijo-nò k'oqá s'ín kjoikjaá-nò koni s'ín xítā chijé k'ejè nga mìkiì titsajnandaà mé hora-ne nga kjoíi. ⁴ Tånga tjín chiba-nò xítā ya Sardis xi kj'ejè mé jé ótsji, yaá taña

kinchimako-na nga chroba kjoà̄n nikje xi kókjá nga k'oqá s'ín ok'ìn-lä. ⁵ Jñà xítä xi siìkijne-lä kjoä ts'e já, nikje chrobaá kjoán xi kókjá; mikiì sijchàaya 'ín-lä ya it'aà xojon ts'e kjoäbinachon. Ko k'oqá xán nga nguixkön Nainá xi Na'èn-nä ma ko nguixkön àkjale-lä nga xítä ts'än-ná. ⁶ Ndaà tjiná'yaà koni tsò Iníma Tsjeè-lä Nainá nga tichja-lä naxandá-nä."

Kjoä xi kisinè-la naxandá-lä Cristo ján Filadelfia

⁷ 'Chjí jngoo-lä xojon jè àkjale-lä naxandá-nä xi týna ján Filadelfia: "K'oqá tsò jè xi ngui xítä tsjeè ko xi ngui jè sobà xi xítä kixi, jè xi tjín-lä ibi-lä xítaxá ítjòn xi ki'mì David, jè xi ma-lä kíx'a xòhotjoä-lä ngajmiì ko njingoò-ìsa xi tjí'nde-lä nga kíichjoàjto; ko k'e nga jè kíichjoàjto, njingoò-ìsa xi tjí'nde-lä nga skíx'ajto: ⁸ 'An be yije-ná xá-nò; chítsejèn-lä, kisikjna osen jngoo-nò xotjoä xi tix'a, xi njingoò tjí'nde-lä nga kíichjoàjto. Nga nás'ín tà chiba nga'ñó tjín-nò tånga titsanikitasòn-nó koni tsò 'én-nä; mikiì bitsajna'ma it'aà ts'än. ⁹ Tjín jngoo jtín xítä xi ya chja-ne ya ni'ya ñanda maxkóya xítä-lä xítä neij; xítä ndiso-né nga tsò nga xítä judío, tånga mitsà kixi kjoä. Xítä koi, 'aán kichjà-lä nga kàtjanchrobá mé-ne nga kincha-xkó'nchit'aà-nò; k'oqá s'ín skoe-ne nga 'an, 'ñó matsjake-nò. ¹⁰ Koií kjoä-lä nga titsanikitasòn koni tsò 'én xi kitsjaà-nò nga kíchlikjoäko kjit'aà-nò nítä mé kjoä-ne, k'oqá ma-ne, 'aán kósiko-nò jè nachrjein xi jye nchrobá machrañà nga s'e-lä kjo'in nga títsa isò'nde k'e nga chít'aà yije xítä xi i títsajna it'aà nangui. ¹¹ Kjoii nitoón ijngoò k'a. Ndaà tijkindäa ngats'iì kjondaà xi tjín-nò koni s'ín mok-jeiín-nò mé-ne nga mi yá xi kjoä'a'an-nò xi jñò jye

kinìkijne. ¹² Jñà xi siìkijne-lä ngats'iì kjoaq ch'o xi tjín isò'nde, 'qán tsja jngoo-lä j'nde ñánda kítsajna nga kjit'aà nàchrjein k'oqá ngaya-lä koni jngoo chrjó xi kosìngui'ñó-lä ya ni'ya tsjeè-lä Nainá nga skiijnoa 'ín-lä xi Nainá xan-lä ko 'ín-lä naxandá-lä Nainá, xi Jerusalén xitse 'mì xi kjinchrobâ-ne ngajmiì ñánda tijna Nainá, tikoaq skiijnoa 'ín xitsé xi ts'an. ¹³ Ndaà tjiná'yaà koni tsò Inimá Tsjeè-lä Nainá nga tichja-lä naxandá-na.”

Kjoaq xi kisinè-lä naxandá-lä Cristo ján Laodicea

¹⁴ 'Chjí jngoo-lä xojon jè àkjale-lä naxandá-na xi tijna ján Laodicea: “Kíi tsò jè xi síjngoo yije 'én-lä Nainá, jè xi nguì 'én kixi tsjá, jè xi nguì jè sobà kjoakixi, jè xi tsibíts'iä ngats'iì xi tsibíndaà Nainá. K'oqá tsò: ¹⁵ 'An, be-ná mé kjoaq xi titsaq'nè; mìtsà 'nchán titsajnaà njì mìtsà tsjè titsajnaà nga mìtsà kondra titsajnakó-ná kó mìtsà ndaà onguít'aà-ná. Ndaà-lä tjín tsà nguì ndaà onguít'aà-ná kó tsà majin tsà nguì kondra titsajnakó-ná. ¹⁶ Tånga jñò, nga isò-nò, mìtsà 'nchán titsajnaà njì mìtsà tsjè titsajnaà, k'oqá ma-ne nga ndsoba skihisò-na. ¹⁷ Jñò k'oqá bixón: Xita nchiná-nájen; ndaà titsajna-jen; njimé chijat'aà-najen. Tånga mìkiì 'ya nga 'iín titsajnaà; njimé xi tjín-nò; xita imaq-nó; mìkiì tsejèn-nò; laká titsjoò. ¹⁸ 'An, k'oqá xan-nò, 'qán tindát'aà-ná ton oro xi ni'ín kjòtsjeè-ne mé-ne nga xita nchiná kóma-nò. Tikoaq 'qán tindát'aà-ná nikje tsjeè xi chroba kjoàn mé-ne nga mì kóso'bà-nò nga tit'sajna laká yijo-nò. Tikoaq tìnguioò xkiì colirio jñà xkoòn mé-ne nga ndaà kotsejèn-nò. ¹⁹ Ngats'iì xita xi 'an matsjake, otikoq-ná tikoaq tsjaà-lä kjo'in. Mochjeén-né nga tjiì-lä nga'ñó yijo-nò; tikájno

jé-nò, kì tì jé binchaàtsji-nò. ²⁰ 'An, yaá tìjnajtoa xotjoaq ni'ya nga tìchjà; tsà tjín i'nga xi kji'nchré-na, koaq tsà skíx'a xotjoaq ni'ya-laq, komaá kjoahas'en nga kókjen-koqa, tìkoaq jè, kokjen-kó-na. ²¹ Jñà xi sìjkijne tsjaà'nde-laq nga ya kítsajnat'aà-na ñánda tìjna íxile ts'e kjotíxoma-naq koni s'ín 'an jye kisikijne nga yaá tìjnät'aà-laq Na'èn-naq ñánda tìjna íxile ts'e kjotíxoma-laq. ²² Ndaà tìná'yaà koni tsò Inimá Tsjeè-laq Nainá nga tìchjá-laq naxandá-na."

4

Kós'in yaxkón Nainá ján ngajmiì

¹ Xi jye komà iskan, kiskoòtsejèn ján i'ngaá; kítseè ngajmiì nga tìx'á jngòò xotjoaq ko jè jtä xi ki'nchrè itjòn-laq xi koaq tsò koni chrjo trompeta, kitsò-na:

—Nchrobá mijìn ijndé; kokoò-lè kjoaq xi komá k'e nga jye komà yiye kjoaq xi tíma i'ndeí.

² Tà nitoón j'ìì kanè ijngoò k'a-na jè nga'ñó-laq Inimá Tsjeè-laq Nainá; kítseè jngoaà íxile xi tìjna ngajmiì ñánda tísatíxoma. Jé íxile jè, tìjna jngòò xi ya tìjnasòn. ³ Jè xi tìjnasòn íxile nga tihotíxoma, k'oqá kji ote tsejèn koni kji ndajo chjí xi 'mì jaspe, o koni kji ndajo chjí xi 'mì cornalina. Ya indiì-laq íxile síjnandiì jngòò-laq ijñé xi okji ote tsejèn koni kji ndajo chjí xi 'mì esmeralda. ⁴ Tiyaá-ne nga jngòò itjandiì-laq ñánda tìjna xi tìjnasòn íxile nga tihotíxoma, kaàn ñijòn íxile 'ncha ìsä ñánda tísatíxoma, tìkoaq kaàn ñijòn xítä jchínga tit'sajnasòn xi nguì chroba kjoàñ nikje xi kikjá; saà corona kichaq oro tjí'a sko. ⁵ Ya ñánda tìjna xi tìjnasòn íxile nga tihotíxoma, bitjo ni'ín ch'on, ko ts'iin ch'on, tìkoaq na'yà-laq jtä xi

chja; itoò ni'ín xi sítiseèn titì ya nguixkòn íxile; jñà ni'ín, jñà inimà tsjeè-là Nainá xi itoò ma-ne.⁶ Ya nguixkòn jè xi tíjnasòn íxile nga tíhotíxoma, kjijna jngooò ndáchikon xi koni kji chitsín kji xi 'ñó ote.

Ya it'aà íxile kò ya indiì-là, ñijòn ma xi títsajnakon; kóhókjí ijton íts'in kò ya indso'bà, xki xi ján tjít'aà xkon.⁷ Jè xi tíjna ítjòn jñà xi títsajnakon, k'oqá kji koni kjoàn xa. Xi ma-ne jò, koni kji nchraja kíndí kji. Xi ma-ne jàñ, isén-là xitaá tjín-là. Xi ma-ne ñijòn, k'oqá kji koni kji ja xi tsó'bajiùn isén.⁸ Jñà xi ñijòn ma-ne xi títsajnakon nga jngooò ijngooò, joòn jngaqá tjín-là. 'Ñó kjín ma-ne xkon xi tjín nga jngooò itjandiì-là kò iya-là. Mikiì sítjáya kò náchrjein kò nítjen nga tsò:

Tsjeè-né, tsjeè-né, tsjeè-né jè Na'èn-ná xi Nainá,
xi ta jè tajngoó xi 'ñó tse nga'ñó tjín-là,
jè xi tsibijna, jè xi tíjna kò jè xi kjoí ijngooò k'a-ne.

⁹ Jñà xi títsajnakon nchitsjá-là kjoajeya, nchitsjá-là kjondaà, kò nchibeèxkón jè xi tíjnasòn íxile jè xi tíjnakon nítà kjé-ne. K'e k'oqá nchis'in,¹⁰ jñà xitaá jchínga xi kaàn ñijòn ma-ne bincha-xkó'nchiniat'aà-là jè xi tíjnasòn íxile tikoá beèxkón-né jè xi tíjnakon nítà mé náchrjein-ne. Síkatsjoò corona-là ya nguixkòn jè xi tíjnasòn íxile nga tsò:

¹¹ Na'èn, ok'ín-lè nga ji tjoé-lè kjoajeya, nga jchaxkón-lè,
nga tsiji yije-né nga'ñó xi tjín,
nga ji tsibindiì ngats'iì tsojmì xi tjín,
nga k'oqá s'ín kjomejèn-lè nga tjín yije tsojmì
kò nga kisindaà kóhotjín xi tjín.

5

Xojon xi maxkóya kō jē Orrè

¹ 'An, kijtseè jè xi tíjnasòn íxile nga tíhotíxoma, kjinaya tsja kixi jngòò xojon xi kjixkóya xi kitjei-jno iya-la kō ngatsejèn-la kō itoò k'a tjí'ñó ñanda jncha-la sello nga jngòò ijngòò k'a. ² Kijtseè jngoaà àkjale xi tse nga'ñó tjín-la, xi 'ñó kiichjá nga kitsò:

—Yá xi ok'in-la nga skíx'a jè xojon koä komà-la kjoqáxìn jñà sello xi jncha-la.

³ Tænga niyá kisakò xi komà-la nga kiskíx'a jè xojon, ni mikiì ma kotsejèn-la nga kot'aà kó tsò 'én xi tjít'aà; njngòò kisakò jáñ ngajmiì, njngòò kisakò it'aà nangui, koä njngòò kisakò ingui nangui. ⁴ 'An, 'ñó kiskindàya nga ko ndáxkoààn k'e nga kijtseè nga njngòò kjòtsji xi ok'in-la nga kiskíx'a jè xojon nga ma kot'aà kó tsò 'én xi tjít'aà. ⁵ Jñà xítä jchíngä xi kaàn ñijòn ma-ne, jngòò xi kitsò-na:

—Kì chihindáya-jèn. Tíjna xi 'mì: Xa-la xítä naxàndá Judá, xi tikoä 'mì: Tje-la xítaxá ítjòn David, nga jè xi jye kisikijne-la kondra-la. Jè xi ok'in-la nga skíjndaya jè xojon koä koma kjoqáxìn sello-la xi itoò ma-ne.

⁶ K'ee kijtseè jngòò Orrè nga síjna ya jngòò osen-la ñanda tíjna xi tíjnasòn íxile nga tíhotíxoma, kō ñanda títsajna jñà xi ñijòn ma-ne xi títsajnakon, kō ñanda títsajna xítä jchíngä xi kaàn ñijòn ma-ne. Jè Orrè, k'oqá kji koni tsà jye k'en; itoò ma nchrajá-la tikoä itoò ma xkon; jñà xkon, jñà inima-la Nainá xi itoò ma-ne xi kinikasén nga tíjtsa isó'nde. ⁷ Jè Orrè, kiskoé jè xojon xi kjinaya tsja kixi jè xi tíjnasòn íxile nga tíhotíxoma. ⁸ Jè Orrè, k'e nga jye kiskoé xojon jè, jñà xi ñijòn ma-ne

xi títsajnakon ko jñà xítq jchínga xi kaàn ñijòn ma-ne chincha-xkó'ñchi-ñiat'aà-lä nga nguixkon Orrè. Ngats'iì saà ní'ñó arpaá 'ya ko chitsín xi ngui oro xi tjíya chrjongó-lä nainá. Jè chrjongó-lä nainá jñà xi kjoä bítsi'ba-lä jñà xítq-lä Nainá. ⁹ Kiseè jngoò sò xítse xi tsò:

Ok'ín-lè nga ngaji chjoí jè xojon, chjaàxìn sello-lä nga ji kinik'en-lè, nga ko jní-lè tsibíchjítjì xítq xi ya itjokàjiìn-ne ngats'iì tje-la xítq xi tjín isò'nde, ngats'iì 'én xi tjín isò'nde, ngats'iì naxandá xi tjín, ko ngats'iì nangui xi tjín isò'nde mé-ne nga ya kichja-ne it'aà ts'e Nainá. ¹⁰ Ko xítaxá ítjòn ki'nì ko no'miì ki'nì nga ma siìkitasòn-lä Nainá, koä jñà kótixoma i it'aà nangui.

¹¹ K'e nga kiskoötsejèn, ki'nchrè jtä-lä jñà àkjale xi kjiìn jchán millón ma-ne xi nchiseè ya indiì-lä ñanda tjna xi tíjnasòn íxile nga tihotíxoma ko ya ñanda títsajna jñà xi títsajnakon ko jñà xítq jchínga. ¹² Ñó jchán nchichja nga tsò:

Jè Orrè xi kinik'en, ok'ín-lä nga jchaxkón nga ts'e yije-né nga'ñó xi tjín, ko kjoä nchiná ko kjoä chjine, ko jè tsjá nga'ñó, ndaà kàtayaxkón, jeya kàtìjna ko 'nga kàtìjna.

¹³ Ngats'iì xi xó kisindaà-ne xi tjín ngajmiì, xi tjín i it'aà nangui ko ya ingui nangui, ko xi tjín ijììn ndáchikon, ki'nchrè-lä nga tsò:

Jè xi tíjnasòn íxile ko Orrè, 'nga kàtìtsajna; kàtayaxkón, jeya kàtìtsajna,

kàtas'e-lə̄ nga'ñó nítə̄ mé nachrjein-ne.

¹⁴ Jñà xi ñijòn ma-ne xi títsajnakon, kitsò:
—¡K'oqas'ín kàtama!

Jñà xítə̄ jchínga xi kaàn ñijòn ma-ne chincha-xkó'nchi-ñiat'aà-lə̄ nga jeya kisikjna jè xi tíjnakon nítə̄ mé nachrjein-ne.

6

Sello xi itoò ma-ne

¹ K'ee kijtseè jè Orrè nga jaàxìn ítjòn jngoò sello. Ikjoà̄n ki'nchrè jngoò-lə̄ jñà xi ñijòn ma-ne xi títsajnakon nga kílchja. Koqá kitsò koni ma ch'on nga one, kitsò:

—Nchroboí.

² Kiskoòtsejèn, k'ee kijtseè jngoò kohòyo xi chroba kji; jè xi tíjnakká-lə̄ kohòyo, kjinaya tsja jngoò arco xi mochjeén k'ē nga tjín kjojchán; ikjoà̄n kitjoé jngoò-lə̄ corona xi si'a sko xítə̄ k'ē nga sikkijne; kíī nga jye kisikjne mé-ne nga sìkkijne ìsa-ne.

³ Jè Orrè, k'ē nga jaàxìn sello xi ma-ne jò, ki'nchrè-lə̄ jè xi ma-ne jò xi títsajnakon nga kitsò:

—¡Nchroboí!

⁴ Ko ijngoò kohòyo itjo xi inì kji; jè xi tíjnakká-lə̄, kitjoé jngoò-lə̄ kichaq ndojo xi 'ñó je kji, tikoá kitjoé-lə̄ nga'ñó nga kàtjaàxìn kjoq'ñchán xi tjín it'aà nangui mé-ne nga kàtasík'en-ne xíkjín jñà xítə̄.

⁵ Jè Orrè, k'ē nga jaàxìn sello xi ma-ne jà̄n, ki'nchrè-lə̄ jè xi ma-ne jà̄n xi títsajnakon nga kitsò:

—¡Nchroboí!

K'ē nga kiskoòtsejèn, kijtseè ijngoò kohòyo xi jmà kji; jè xi tíjnakká-lə̄ kohòyo, jngoò libra tjíya tsja jè xi machibaya-ne tsojmì. ⁶ Ki'nchrè jngoò-lə̄ jta ya

jingoò osen-lə jñà xi ñijòn ma-ne xi títsajnakon nga kitsò:

—Nga jingoò nisoò trigo, jingoò nachrjein chjí-lə chj'nda tjín-ne. Ko nga jàn nisoò cebada, tikoáá jingoò nachrjein chjí-lə chj'nda tjín-ne. Kì tà nikits'ón-jen jè asítì ko vino.

⁷ Jè Orrè, k'e nga jaàxin sello xi ma-ne ñijòn, ki'nchrè jtə-lə jè xi ma-ne ñijòn xi títsajnakon nga kitsò:

—¡Nchroboí!

⁸ Kiskoòtsejèn, kìjtseè jngoaà kohòyo xi sinè kji. Jè xi týnakjá-lə, Kjoabiyaà 'mì 'ín-lə; ijngooò týngui-lə xi I'nde ts'e Mik'en 'mì. Kitjoé-lə kjotíxoma nga ngats'iì xítə xi tjín jsò'nde, xi ñijòn xítə, jingoò kiyá xi kjoaq ts'e kjojchán, kjoaq ts'e kjinchrá, kjoaq ts'e ch'in ko kjoaq ts'e cho ts'en xi tjín ijùn ijñá sìjk'en.

⁹ Jè Orrè, k'e nga jaàxin sello xi ma-ne 'òn, 'an kìjtseè ya ingui ímixə tsjeè-lə Nainá títsajna jñà xítə xi kinik'en nga koií kjoaq-lə 'én-lə Nainá, tikoaq koií kjoaq-lə nga kixi kitsjaà 'én-lə Nainá. ¹⁰ 'Ñó nchichjá nga tsò:

—Na'én xi jí sabà tìhotìxomai, jí xi nguì tsjeè tijni ko nguì kjomixi, skanda mé nachrjein kíndaàjiìn-lə nga k'oì-lə kjo'in jñà xítə xi tjín ján jsò'nde, jñà xi kisik'en-najen.

¹¹ K'ee kits'iì-lə nikje xi chroba kjoàn, ki'mì-lə nga kàtasíkjáya chiba nachrjein ìsa skanda k'e nga kojingoò jñà xi 'ndse joó it'aà ts'e Cristo xi tikoaq ngásòn xá-lə Nainá kiyájiìn-ne.

¹² Jè Orrè, k'e nga jaàxin sello xi ma-ne joòn, kiskoòtsejèn nga j'iì jngooò ch'ón xi 'ñó ts'a. Jè ts'oí, jmà kji komà koni nikje jmà, ko jè sá, inì kji komà

koni jní. ¹³ Jñà ni'ñó xi tjín ngajmiì, chixòt'aà nangui koni ma jñà toò iko xkoén nga bixòngui k'e nga 'ñó 'ba tjo. ¹⁴ Jè ngajmiì, k'oáá s'ín kichijá koni jngóo xojon xi ma maxkóya; ngats'iì jñà nindoò kó nangui jiìn-ndá xi tjín ijiìn ndáchikon, jahatjìya-lá ya j'nde ñánda títsajna. ¹⁵ Jñà xítaxá ítjòn xi tjín isò'nde, kó xítá xi 'ñó ndaà yaxkon-lá, kó xítá nchiná, kó xítá sko-lá soldado, kó xítá xi tse nga'ñó tjín-lá, kó xítá chi'nda, kó xítá xi títsajnandejí nga mìtsà nei tjín-lá, yaá tsibitsajna'ma ñánda tjín nguijo kó naxi xi tjín-lá nindoò. ¹⁶ Kitsò-lá jñà nindoò kó jñà naxi:

—Tikatsjònè-nájen yijo-nò, tijtsa'ma-nájen mé-ne nga mìkiì skoë-najen jè xi tíjnasòn íxile nga tíhotíxoma kó tikoaq kitsajna'ma-lajen kjoajti-lá kó kjo'in xi tsjá jè Orrè. ¹⁷ Nga jye ijchò nachrjein-lá Nainá kó Orrè nga kó kjoajti-lá, 'ñó tse kjo'in tsjá. ¿Yá xi komá kichikjoako-lá?

7

Jñà ch'i'nda-la Nainá xi tjít'aà chiba-la

¹ Xi jye komà iskan kjoaq koi, 'an kijtseè ñijòn àkjale xi jncha kixi nga ñijòn chrjangui-lá isò'nde xi nchibichjoàhikon-lá tjo mé-ne nga mì ti kù k'oä-ne ya isòn isò'nde kó isòn ndáchikon, tikoaq njingoò yá siìnýá-lá. ² Tikoaá kijtseè ijngoaà àkjale xi tincrobá-ne ñánda bitjokàtji-ne ts'oí xi 'ya jngóo kichaq ts'e Nainá xi tíjnakon xi ma sit'aà chiba-la xítá. 'Ñó kùchja-lá jñà àkjale xi ñijòn ma-ne xi jye kitjoé-lá nga'ñó nga tsjá ch'in-lá isò'nde kó ndáchikon. ³ Kitsò-lá:

—Kì tà chjà ch'in 'bì-lá isò'nde kó ndáchikon kó yá, skanda k'ë-né nga jye sit'aà chibá-lá ya tjen-lá jñà xi chínda-lá Nainá.

⁴ Ki'nchrè-lá kótjín ma-ne jñà xítá xi kisit'aà chibá-lá, jngoo sìndo kó ichán ñijòn jmiì ma-ne, ngats'iì tje-lá xítá Israel. ⁵ Jñà ngats'iì tje-lá xítá koi xi kisit'aà chibá-lá: jñà tje-lá Judá, tejò jmiì ma-ne. Jñà tje-lá Rubén, tejò jmiì ma-ne. Jñà tje-lá Gad, tejò jmiì ma-ne. ⁶ Jñà tje-lá Aser, tejò jmiì ma-ne. Jñà tje-lá Neftalí, tejò jmiì ma-ne. Jñà tje-lá Manasés, tejò jmiì ma-ne. ⁷ Jñà tje-lá Simeón, tejò jmiì ma-ne. Jñà tje-lá Leví, tejò jmiì ma-ne. Jñà tje-lá Isacar, tejò jmiì ma-ne. ⁸ Jñà tje-lá Zabulón, tejò jmiì ma-ne. Jñà tje-lá José, tejò jmiì ma-ne. Jñà tje-lá Benjamín, tejò jmiì ma-ne.

Xítá xi kjín jchán ma-ne xi chroba kjoàñ nikje xi íkjá

⁹ Xi jye komà, k'ë nga kiskoòtsejèn, kjín jchán xítá kítseè; niyá xi maxkeya-lá. Yaá títsajna xítá xi ya inchrobájiùn-ne ngats'iì nangui xi tjín isò'nde, kó ngats'iì tje-lá xítá xi tjín isò'nde, kó títsajna xítá xi chjá ngats'iì 'én xi tjín, kó xítá xi ya nchrobá-ne ngats'iì naçandá xi tjín. Jñà xítá koi, 'ncha kixi-né nga nguixkón xi tíjnasòn íxile nga tíhotíxoma tikoá nga nguixkón jè Orrè. Saà nikje chrobaá íkjá kó saà xkajén kjiya tsja. ¹⁰ Ngats'iì xítá koi, 'ñó jchán nchichjá nga tsò:

Jè Na'èn-ná xi Nainá xi tíjnasòn íxile ñánda nga tíhotíxoma
kó jè Orrè,
tsachrjekàjiùn-ná kjo'in.

11 Ngats'ìì jñà àkjale 'ncha kixi-né ya ñindiì-la ñánda tijna xi tíjnasòn íxile nga tíhotíxoma ko ya ñánda títsajna jñà xítä jchíngä xi kaàn ñijòn ma-ne, ko jñà xi ñijòn ma-ne xi títsajnakon. Chincha-xkó'ncchi-ñiat'aà-la skanda jt'aà nangui nga kijt-seèxkón Nainá. ¹² Kitsò:

K'oqá s'ín kàtama.

Nainá 'ñó tjín-la kjoä machikon-t'in, ko kjoä jeya, ko kjoä chjine,

tjín-la kjondaà, 'ñó 'nga tijna, tse nga'ñó tjín-la, ko tjín-la kjotíxoma.

K'oqas'ín kàtama skanda njita mé nachrjein-ne.

¹³ K'ëé kiichjä jngoò-na jñà xítä jchíngä, kitsò:

—Jñà xítä xi chroba kjoàn nikje xi íkjá, ýá xítä-ne, ñánda kòf'ìì-ne?

¹⁴ 'An, kixan-la:

—Ngajií tíjiìn-lè na'èn.

Jè kitsò-na:

—Jñà xítä koi xi tsatojiìn kjo'in jè nachrjein k'e nga 'ñó tse kjo'in kis'e. Kisitsjeè nikje-la nga ko jní-la Orrè-la Nainá kisichroba-ne. ¹⁵ Koií kjoä-la nga ya títsajna-ne nguixkon jè xi tíjnasòn íxile nga tíhotíxoma ko nachrjein ko nitjen sis'in-la ya ingo-la. Jè xi tíjnasòn íxile yaá kíjnajiìn osen kijt'aà-la nga siìkindä. ¹⁶ Mì ti kíi kjinchrá siìkjeiìn-ne ko mì ti kíi koxíndá-la. Ko mì ti kíi kokà-ne yijo-la jè ndobá-la ts'oí k'e nga 'ñó matsjè.

¹⁷ Nga jè Orrè xi tijna jngoò osen-la ñánda tijna xi tíjnasòn íxile nga tíhotíxoma, jè siìkindä koni s'ín makindä orrè; jè kjoïko ñánda tibitjo nandá xi tijnakon. Nainá siìxìjno yije ndáxkon jñà xítä koi.

8

Xi ma-ne itoò sello

¹ Jè Orrè, k'ë nga jaàxìn jè sello xi ma-ne itoò, osen-la hora jñá kis'e ján ngajmiì. ² Ikjoàn kijtseè jñà àkjale xi itoò ma-ne xi 'ncha kixi nguixkon Nainá, jngòò chrjo trompeta kits'iì-lä nga jngòò ijngoò. ³ K'eeé j'ìì ijngoò àkjale xi 'ya jngòò kichä xi nguì oro jè xi tjíya chrjongó-lä Nainá. Tsasíjna kixi ya it'aà ímixa tsjeè-lä Nainá, ikjoàn tse chrjongó-lä Nainá kits'iì-lä mé-ne nga ya kisijngoòko-ne jè kjoä bítsi'ba-lä jñà xítä-lä Nainá. Yaá tsaká ya isòn ímixa tsjeè xi nguì oro xi tíjna ya nguixkon jè xi tíjnasòn íxile ñanda tíhotíxoma. ⁴ Jè ni'ndi-lä chrjongó-lä nainá kó kjoä bítsi'ba-lä xítä-lä Nainá tsijin-né ya tsja jè àkjale ya nguixkon Nainá. ⁵ Jè àkjale kiskoé jè kichä xi tiya chrjongó-lä Nainá, chinchá-ìsa xá'í xi titísòn ya it'aà ímixa tsjeè-lä Nainá. Ikjoàn kisikatjen-sòn isò'nde; 'ñó kits'iìn ch'on, kina'yä-lä jta, ki'ya-lä ni'ín ch'on, kó ts'a ch'ón.

Jñà chrjo trompeta

⁶ Jñà àkjale xi itoò ma-ne kó itoò chrjo trompeta tjíma'ya tsibítsajnandaà nga siìkjindáya.

⁷ Jè àkjale xi síjna ítjòn kisikjindáya chrjo-lä. Ikjoàn ts'a jtsí ndajo kó ni'ín xi tsjájiìn jní; ján kisikasén it'aà nangui. Jè xi ma-ne jàñ-ya-lä isò'nde, jngòoya kitì; k'oä ti tjín kitì jñà yá; kitì yiye xka xkoén.

⁸ Jè xi ma-ne jò àkjale kisikjindáya chrjo-lä. Ko jngòò xi okji koni jngòò nindoò xi je kji xi titì, yaá kinìkatjen-jiìn ndáchikon. Nga jàñ-ya-lä ndáchikon, jngòoya, jní komà. ⁹ Jñà cho xi tjín-ngui ndáchikon,

jngóoya k'en xi ma-ne jàñ-ya chø. K'oqá tís'ín komà jñà chitso, jngóoya chixoña xi ma-ne jàñ-ya chitso.

¹⁰ Jè xi ma-ne jàñ àkjale kisíkjindáya chrjo-lä. Jngóò ni'ñó xi 'ñó je kji xi titjnga, kiskaàngui-ne ngajmìi. Jè ni'ñó jè, jngóoya xajngá nandá kiskaàjìn xi ma-ne jàñ-ya xajngá nandá kó ya ñánda titjo nandá. ¹¹ Jè 'ín-lä ni'ñó jè, xkä tsja 'mì. Kó jè nandá, jngóoya kjòtsja, jè xi ma-ne jàñ-ya nandá. Kjín jchán xítä k'en nga kjòtsja nandá.

¹² Jè xi ma-ne ñijòn àkjale kisíkjindáya chrjo-lä. Ikjoàn jngóoya kitsl'on jè ts'oí xi ma-ne jàñ-ya yijo-lä; kó k'oqá tís'ín komà jè sá kó ni'ñó. Ikjoàn kòjñò jngóoya jè ts'oí kó sá kó ni'ñó. Koá jngóoya kòjñò jè nächrjein xi jàñ-ya tjín-ne; kó k'oqá tís'ín komà k'ë nga nitjen; mì tì kiù kjöhiseèn-ne.

¹³ K'ë nga kiskoótsejèn, ki'nchrè jngóò-lä ja xi kitoòtjen ján ijílin isén. 'Ñó kiùchjä nga kitsò:

—Imä xó-ne, imä xó-ne, imä xó-ne jñà xítä xi tjín ján isò'nde, taxkí 'oón komat'in k'ë nga skindàya chrjo-lä jñà àkjale xi nguì jàñ chija-ìsa.

9

Chrjo trompeta xi ma-ne 'òn

¹ Jè xi ma-ne 'òn àkjale kisíkjindáya chrjo-lä; 'an kíjtseeè jngoaà ni'ñó xi kiskaàngui-ne ngajmìi skanda it'aà nangui. Ikjoàn kjòngatsja jè ibi ts'e nitjan. ² Kiskix'a jè nitjan. K'oqá s'ín itjo ni'ndi koni tsà ts'e ngajá xi 'ñó iì kjoàn. Jè ni'ndi xi itjo, kisiñò jè ts'oí kó ijílin isén. ³ Jè ni'ndi, yaá itjojiùn chø langosta xi tsangasòn isò'nde; kits'iì-lä nga'ñó nga ma-lä k'oqe-lä xítä koni chø na'yá xi tjín isò'nde. ⁴ K'oqá s'ín kisatiìxoma-lä nga mìkiù tsjá

ch'in-lə ngats'iì xkə ijñá xi tjín isò'nde, ko nijngòò yá; tà jñà xi kōma tsjá ch'in-lə jñà xítə xi tsjìn-lə chibá-lə Nainá ya itjòn tjen-lə. ⁵ Mìkiù kitsjaà'nde-lə nga sík'en xítə; tà kjo'iín 'òn sá tsjá-lə; jè kjo'in xi tsjá, k'oqá ngaya-lə koni k'e nga 'bé-lə cho na'yá xítə nga ijò 'beé. ⁶ Nachrjein koi, jñà xítə mejèn-lə nga kiyá, tānga mìkiù sákò-lə kós'ín sík'en yijo-lə. 'Ñó kōmejèn-lə nga sík'en yijo-lə tānga mìkiù kōma kiyá.

⁷ Jñà cho langosta k'oqá kjoàñ isén-lə koni kjoàñ kohòyo xi binchandaà-lə kjojchán. Tjisòn sko koni corona xi nguì oro; isén-lə xítəá tjín-lə. ⁸ Tsjá sko k'oqá kjoàñ koni kjoàñ ts'e íchjín; ní'ñø, k'oqá kjoàñ koni ts'e xa. ⁹ Ya isòn iníma-lə k'oqá kjoàñ xi kijtsa koni kicha táchā xi síkjeén xítə kjojchán; jñà jngáá-lə k'oqá s'ín na'yà-lə nga one koni tsà 'ñó kjin ma carreta xi bíndofe kohòyo nga ongachikon nga fí kjojchán. ¹⁰ Tjín nditsin koni cho na'yá ko tjín-lə na'yá. Jñà nditsin tjín-lə nga'ñó nga 'òn sá síiki'on xítə. ¹¹ Jè xi síjna sko-lə cho langosta, jè àkjale ts'e nitjan. Jè 'ín-lə àkjale jè, xi 'én hebreo, Abadón 'mì, koqá xi 'én griego, Apolión 'mì. [Jñà 'ín koi, tsòyaá-ne: jè xi síkits'óna.]

¹² Jyeé tsato kjo'in xi tíjna ítjòn xi taxki 'oón komàt'in xítə; tānga nguì jò chija xi sə nchrobá.

Chrjo trompeta xi ma-ne joòn

¹³ Jè xi ma-ne joòn àkjale kisíkjindáya chrjo-lə; k'eé ki'nchrè jngooò-lə jtə xi ya itjojiùn-ne nga ñijòn nchrajá-lə jè ímixə tsjeè xi nguì oro jè xi síjna nguixkon Nainá ¹⁴ nga kitsò-lə jè àkjale xi ma-ne joòn, xi kjiya chrjo tsja:

—Chjínda'ñóí jñà àkjale xi ñijòn ma-ne xi tjít'aà'ñó ya chrañà-lä jè nandá xajngá je Éufrates.

¹⁵ K'ee kitjánda'ñó jñà àkjale xi ñijòn ma-ne xi jye k'oas'ín títsajnandaà jè hora, jè nachrjein, jè sa kó jè nó, mé-ne nga jingoòya siìk'en-ne xítä xi ma-ne jàn-ya ngats'ìì xítä xi tjín. ¹⁶ An, ki'nchrè-lä kótjín ma-ne jñà xítä kjojchán xi kohòyo títsajnakjá-lä; jò sìndo millón ma-ne.

¹⁷ K'oáá s'ín tsatsejèn-na jñà kohòyo kó xítä xi títsajnakjá-lä nga kichä tájaà kijtsa iníma-lä xi inì kjoàn koni ni'ín, xi azul kjoàn koni zafiro, kó xi sinè kjoàn koni azufre. Jñà sko kohòyo, k'oáá kjoàn koni sko xa; kó ya tso'ba, ni'ín bitjo, ni'ndií bitjo, kó azufre bitjo. ¹⁸ Jè kjoa-lä nga ingajàn kjo'in koi, jingoò ya k'en xítä xi jàn ya ngats'ìì xítä xi tjín. Jè kisik'en jè ni'ín, ni'ndi kó azufre xi bitjo-ne tso'ba kohòyo. ¹⁹ Nga'ñó xi tjín-lä kohòyo, yaá tjí'a tso'ba kó ijòn nditsin, nga jñà nditsin k'oáá kjoàn koni kjoàn ye; koa jñà sko síki'on-ne jñà xítä.

²⁰ Jñà xítä xi tsiningui-ne xi mìkiù k'en k'e nga jye tsato yije kjo'in koi, mìkiù kisikájno jé-lä nga mì ti jé kohótsji-ne; tákó jñà kijtseèxkón iníma ch'o-lä neií, kó jñà isén xi Nainá tsò-lä xi kichä oro, plata, bronce, ndajo kó ya, jñà xi mìkiù tsejèn-lä kó xi mìkiù 'nchré kó xi mìkiù ma fi. ²¹ Jñà xítä koi, mìkiù kisikájno jé-lä nga mì ti jé kohótsji-ne nga xítä sík'en, nga ma-lä bíndaà, kó nga kjoa chijngui s'ín, kó kjoa chijé.

10

Àkjale xi kjiya tsja jingoò xojon libro jtobá

¹ Ìjngòò àkjale kítseè-ìsa xi tjín-la nga'ñó xi tímchrobájen-ne ngajmiì nga ifi tsátijno; jè sko kíjnásòn jngòò ijñe; isén-la k'oqá kji koni ts'oí; jñà ndsókó k'oqá s'ín tsejèn koni tsà ni'ín xi ncha kixi nga titi. ² Kjinaya tsja jngòò xojon xi jtobá kji xi jye kitjájndaya. Jè ndsókó kixi tsasíjnaììn ya ndáchikon ko jè ndsókó ngaskón tsasíjnasòn nangui. ³ K'oqá s'ín 'ñó kiìchja koni tsò xa k'ë nga kjindáya; k'ë nga jye kiìchja, itoò ch'on kina'yà jta-la nga tikoa kiìchja. ⁴ K'ë nga jye Jane ch'on xi itoò kits'iìn, 'an tijnandaà-ná nga mejèn-na skijno jngoaà xojon, tanga ki'nchrè jngòò-la jta xi ngajmiì inchrobà-ne xi kitsò-na:

—Jñà 'én xi kàchja ch'on xi itoò kats'iìn, 'maá tikíjni; kì xojooón bít'iì.

⁵ Jè àkjale xi 'an kítseè nga ya síjnajiìn jngòò ndsókó ndáchikon ko xi ijngòò ndsókó ya síjnasòn nangui, kiskímiì'nga tsja kixi ján ngajmiì, ⁶ kitsjaà 'én-la it'aà ts'e Nainá xi tijnakon niتا mé nachrjein-ne, jè xi tsibíndaà ngajmiì, nangui ko ndáchikon, ngats'iì tsojmì xi ya tjín, kitsò:

—Mì tì kii s'e ìsa-ne nachrjein. ⁷ K'ë nga kichóya nachrjein-la nga kojìts'ia jè àkjale xi ma-ne itoò nga siìkjindáya chrjo-la, jè kjoa'ma-la Nainá kítasòn-né koni s'ín kitsò jñà xita chí'nda-la xi kiìchja ngajo-la.

⁸ Jè jta xi ki'nchrè ítjòn-la xi ngajmiì inchrobà-ne, ijngòò k'a kiìchja-na kitsò:

—T'in, chjoí jè xojon xi jtobá kji xi jye kitjájndaya nga kjinaya tsja jè àkjale xi sínakixi isòn ndáchikon ko isòn nangui.

⁹ Kiikoqan jè àkjale, kixan-la:

—Tjiì-ná jè xojon jtobá xi kjinaya ndseii.

Kitsò-na:

—Chjoí, ikjoàñ chinii; ján iya indso'boì kotsjaya-né, tānga ya i'a ndsoboi, ixiì koma-lè koni tsà tsjén.

¹⁰ Kiskoé jè xojon xi kjiya tsja jè àkjale. K'ë nga kiskínée, kisihixi^lá ndsoba koni tsà tsjén; tānga ján iya indso'bà kjòtsja-né. ¹¹ Ki'mì-na:

—Mochjeén-né nga ìngoò k'a kinókjoaya ngajo-la Nainá mé kjoà xi komat'in jñà xítà xi kjìn naxàndá nchrobá-ne kó xi kjìn nangui chjà-ne kó xi kjìn skoya 'én chjà, kó mé kjoà xi komat'in xitaxá ítjòn xi tjín isò'nde.

11

Jò ma xítà xi tsjá 'én it'aà ts'e Cristo

¹ K'ëé kits'iì jngoo-ná yá xi ma machibaya-ne, xi k'oà kji koni kjoàñ yá nise. Ki'mì-na:

—Tisítjiin, tichibayi jè ingo ítjòn-la Nainá kó jè imixa tsjee-lá. Tìxkeyi kótjín ma-ne jñà xítà xi ya beèxkón Nainá. ² Jè nditsin xi kijnat'aà-lá ingo, kí kíi nìchibayi nga jñá kitjoé-lá xi taxki xítà xi mìtsà xítà judío. Jñà xítà koi, ichán jò sá kòtìxoma ya Jerusalén xi j'nde tsjee-lá Nainá. ³ 'Aán siìkasén ingajò xítà-ná xi tsjá 'én it'aà ts'an nga kichjaya jngoo jmii kó jò sindo kó jàn-kaàn nàchrjein; kó jñà nikje xi kókjá, nikje jmà kjoàñ xi ts'e kjoàba.

⁴ Jñà ingajò xítà xi tsjá 'én, jñà-né ingajò yá olivo kó ingajò kichqá candelero xi jncha kixi nguixkon Nainá xi otíxoma-lá isò'nde. ⁵ Tsà yá xi mejèn-lá siìki'on xítà koi; ni'ín kochrje tso'ba xi jngoo k'a kokà jñà xi kondra-lá. K'oqá s'ín kiyá yije, niñà yá-ne xi mejèn-lá siìki'on. ⁶ Jñà xítà koi tjín-lá

nga'ñó nga ma-lä kììchjoà-lä ngajmiì mé-ne mì tì kiì k'oä-ne jtsí jñà nàchrjein k'e nga kìchjaya. Tikoáá tjín-lä nga'ñó it'aà ts'e nandá nga ma-lä nga jní s'iin; kó komaá-lä kjìn skoya kjo'in tsjá-lä xítä isò'nde; komaá-lä nga kós'ín s'iin nitä kótjín k'a mejèn-lä nga s'iin. ⁷ Ingajò xítä koi, k'e nga jye tsjá 'én-lä, jè cho je xi ch'o kji xi bitjomijìn-ne ya nitjan jñò, skààn-kó-né, kó siìkijne-lä, ikjoàñ kiyá ingajò xítä koi. ⁸ Jñà yijo-lä xítä koi, yaá siyijò osen nditsin-lä naxàndá ítjòn, ñánda kisit'aà krò Na'èn-ná. Jè 'ín-lä naxàndá ítjòn xi okji, k'oäá s'ín ngaya-lä koni Sodoma, o Egipto. ⁹ Xítä xi ya inchrobàjiìn-ne naxàndá xi tjín isò'nde, kó ngats'iì tje-la xítä xi tjín isò'nde, kó xítä xi chjà ngats'iì 'én xi tjín, kó xítä xi ya nchrobá-ne ngats'iì nangui xi tjín isò'nde, ján nàchrjein osen skótsejèn-jno yijo-lä mik'en; kó mìkiì tsjá'nde nga siìjiìn jñà xítä koi xi jò ma-ne. ¹⁰ Jñà xítä xi tjín isò'nde kotsjaá-lä nga jye k'en xítä koi; tsjá kjotjò-lä tsojmì xítä xikjín. Koií k'oä's'ín s'iin-ne nga jñà ingajò xítä xi chjà ngajo-la Nainá, tseé kjo'in tsjá-lä jñà xítä isò'nde. ¹¹ K'e nga jye tsato xi jàñ nàchrjein osen, jè Nainá kisikitsajnakon ijngoo k'a-ne nga jaáya-lä; ikjoàñ chincha kixi ijngoo k'a-ne; kó ngats'iì xítä xi kijtseeè, 'ñó jchán kitsakjòn. ¹² Ingajò xítä koi kù'nchré jngoo-lä jtä xi 'ñó kììchjä xi ngajmiì inchrobà-ne, kitsò-lä:

—Nchrobá-mijìn-jno ijndé.

Ikjoàñ kììmijìn-jiìn ifi ján ngajmiì. Ngats'iì jñà xítä kondrà-lä kijtseeè-né. ¹³ Tik'ëé-ne j'iì jngoo ch'ón xi 'ñó jchán ts'a; jngoo ya naxàndá chixoña xi ma-ne te ya kóhokji naxàndá; kó jè kjoä-lä ch'ón,

itoò jmiì xítā k'en. Jñà xítā xi tsiningui-ne, ndaà jchán kitsakjòn. Ikjоàn kiìchjat'aà-lä Nainá xi tíjna ngajmiì nga jeya kisikíjna.

¹⁴ Jyeé tsato kjo'in xi ma-ne jò xi tāxkī 'oón komàt'in xítā; tānga nchrobá nítóón xi ma-ne jàñ k'a.

Chrjo trompeta xi ma-ne itoò

¹⁵ Jè xi ma-ne itoò àkjale kisìkjindáya chrjo-lä; kjín jchán jtä kina'yà-lä ngajmiì xi 'ñó kiìchjä nga kitsò:

Jñà kjotíxoma xi tjín isò'nde,
jyeé ts'e Nq'èn-ná xi otíxoma-ná ko jè Cristo xi xó kinìkasén-ne.

Jè kòtixoma nítä mé nàchrjein-ne.

¹⁶ Jñà xítā jchíngá xi kaàn ñijòn ma-ne, xi títsajnanè íxile nga nguixkòn Nainá, chincha-xkó'nchi-ñiat'aà-lä nga kijtseèxkón Nainá. ¹⁷ Kitsò:

Nq'èn xi Nainá 'mì-lè.

Ndaà chjí-lè nga ta ji tā jngoò-né xi 'ñó tse nga'ñó tjín-lè,

ngaji xi tijni i'ndei,

ko xi tijni skanda kjótseé,

[ko xi sã kjojj i jngoò k'a-ne].

Tì'biù-lèjen kjondaà nga jyeé kachjoí nga'ñó xi tjín-lè;

ko jyeé kòbíts'ji nga ji tìhotíxomai.

¹⁸ Jñà xítā xi tāxkī xítā xi mìtsà xítā judío jyeé kòjti-lä;

tānga jyeé ijchò nàchrjein-lä kjøjti-lè k'e nga ji k'oij-lä kjo'in xítā koi,

jè nàchrjein k'e nga ji kíndaàjììn-lä jñà xítā xi jye k'en

k_o k'o*í*-l_a k_jotj_o xi ok'i*n*-l_a nga tjoé-l_a x_it_a
 ch_i'nda-l_e xi ki*í*chj_a ngajo-l_e
 k_o jñà x_it_a-l_a Nainá k_o ngats'i*í* xi beèxkón-l_e,
 jñà xi jtobá k_joàn k_o x_it_a jchíng_a.
 S_ikjehesoìn jñà x_it_a xi ma-l_a s_ikjehesòn x_it_a
 nax_andá isò'nde.

19 Ján ngajmiì kitáx'_a i'nde tsjeè-l_a Nainá; y_a
 iya i'nde tsjeè-l_a ki'ya-l_a jè kax_a ts'e k_jo_a xi
 tsibíndaàjiùn Nainá k_o jñà x_it_a. I_kj_oàn jate ni'ín
 ch'ón, kina'yà-l_a jt_a, kits'iin ch'ón, ts'a ch'ón, ts'a
 jtsí ndaj_o xi 'ñó tsiaàn k_joàn.

12

Jè ch_joón k_o jè ye

1 Ján ngajmiì tsatsejèn jngoò k_joxkón. Jngooò
 ch_joón ki'ya-l_a; jè ts'oí xi ma nikje-l_a. Jè sá y_aá tíjna
 ingui ndsoko, k_o jngoò corona tjí'a sk_o xi tejò ni'ñò
 tjít'aà. **2** Jè ch_joón, ki'ndí 'ya. 'Nó jchán kjindáya
 nga jye machrañà nga jts'ín ki'ndí-l_a; tseeé k_jo'in
 tísíkjeiín nga jye ijchò ch_ib_a-l_a nga jts'ín ki'ndí-l_a.
3 Ján ngajmiì ijngooò k_joxkón tsatsejèn. Jngooò ye xi
 'ñó je kji tsatsejèn. Iní kji, itoò ma sk_o, k_o jngoò
 corona itsé tjí'a nga jngoò ijngooò sk_o. Tikoáá te ma
 nchrajá-l_a. **4** Jè nditsin ye, jngoò ya ni'ñò tsibíndofoe
 xi ma-ne jàñ ya ngats'i*í* ni'ñò xi tjín ngajmiì, ikj_oàn
 tsibítsjot'aà nangui. Jè ye je, tsasijnat'aà-l_a jè ch_joón
 xi t'i'beé ki'ndí mé-ne nga skine-ne ki'ndí-l_a k'e
 nga jye jts'ín. **5** Jè ch_joón, tsi'beé jngoò ki'ndí x'iñ
 nga jè k_otixoma-l_a ngats'i*í* nax_andá xi tjín isò'nde
 koni jngoò x_it_a xi yá k_ich_a k_jiya tsja nga k_iinè-l_a
 k_jo'in x_it_a xi mìkiì 'nchréñijon-l_a. T_anga jè ki'ndí-l_a
 ch_joón, kitjá'an-l_a; y_aá kiik_o ñánda tíjna Nainá nga

tíhotíxoma. ⁶ Jè chjoón, tsanga-né. Ján kìì i'nde it'aà xìn ñánda nangui kixì choòn, ñánda nga Nainá tsibíjnandaà jngoo-lä i'nde nga ya katjii-lä tsojmì xi skine. Jngoo jmiì kó jò sìndo kó jàn-kaàn nàchrjein kíjna.

⁷ Xi jye komà iskan, ján ngajmiì kis'e kjojchán. Jè àkjale Miguel kó àkjale-lä kiskaàn-kjoòkó jè ye je. Ko jè ye je, kó àkjale-lä nas'ín 'ñó kiskaàn-kjoò, ⁸ tanga mìkiì kisikijne-lä, kó mì tì mé i'nde kis'e-lä ján ngajmiì. ⁹ K'oqá s'ín komà nga itjokájiùn ngajmiì jè ye jchínga xi 'mì Xítä Nejí kó xi 'mì Satanás xi konachan-lä ngats'iì xítä isò'nde. Kinìkatjengui ya it'aà nangui kó àkjale-lä.

¹⁰ Ki'nchrè jngoo-lä jtä ján ngajmiì xi 'ñó kiìchja xi tsò:

—I'ndei jyeé ijchò nàchrjein nga kitjokàjiùn kjo'in xítä xinguiqá nga kó nga'ñó-lä Nainá nga jè kotixoma kó kjotíxoma xi tjín-lä Cristo [xi Nainá xó kisikasén-ne], koií kjoq-lä nga jye kànikatjengui jè xi kó nàchrjein kó nítjen tsját'in 'én ndiso xítä xinguiqá nga nguixkon Nainá. ¹¹ Jñà xítä xinguiqá, nga ngui koó nga'ñó xi tjín-lä jní xi tsibíxteèn jè Orrè kisikijne-lä kó ngui koó jñà 'én xi kitsjaà it'aà ts'e Nainá. Mìkiì kitsakjòn-lä nas'ín kinik'en. ¹² Tsja kàtas'e-lä ngajmiì kó jñà xi ya títsajna. Tånga imä xó-nò jñò xi ya titsajnaà it'aà nangui kó xi titsajnaà ya ijíin ndáchikon nga jè xítä nejí jyeé ijchöjen-tjíngui-nò kó 'ñó jti tjín-lä nga jyeé tíjiin-lä nga ta chiba nàchrjein kíjna-ìsa.

¹³ Jè ye xi 'ñó je kji, k'e nga kinìkatjengui it'aà nangui, tsangatjingui-lä jè chjoón xi tsi'beé ki'ndí x'in. ¹⁴ Tånga jè chjoón, jò jngaqá ts'e ja kits'iì-lä

xi 'ñó iì kjoà̄n mé-ne koma tótjen-ne nga konga-lá jè ye xi je kji. Ján kìi kíjna ya i'nde it'aà xìn ñánda nangui kixi choòn. Jàn nó osen kíjna nga kokinda nga tjoé-lá tsojmì xi skine. ¹⁵ Jè ye xi je kji, tsachrje nandá tso'ba nga ndána koma mé-ne nga koma kichrjoako-ne jè chjoón. ¹⁶ Tanga jè nangui kisichját'aà-lá jè chjoón; kitáx'a, kits'iì ndána xi jè ye tsachrje tso'ba. ¹⁷ Jè ye ìsaá 'ñó kjòjtikeè jè chjoón. Kìi tjíngui kondra-lá jñà xítä tje-lá chjoón nga kiìkjaán-ko jñà xi síkitasòn kjotíxoma-lá Nainá ko jñà xi ndaà tsjá 'én it'aà ts'e Cristo. ¹⁸ Jè ye, yaá tsibijnajìn tsomì xi 'ncha indii ndáchikon.

13

Jò chø iì xi ch'o kjoàn

¹ Kítseè jngoaà cho je xi ch'o kji xi itjo-mijin-jiin-ne ndáchikon xi itoò ma sko; te ma nchrajá-lä; jngoo corona itsé tjí'a nga lingoò lingoò nchrajá-lä; jñà sko tjí'ta' 'ín xi Nainá chjajno-lä.
² Jè cho je xi ch'o kji xi 'an kítseè, k'oqá kji koni kjoàn xa indo; k'oqá kjoàn ndsókó koni ts'e cho oso; k'oqá kji tso'ba koni tso'ba xa. Jè nga'ñó xi tjín-lä jè ye, ko jè i'nde-lä ñanda tíhotíxoma, ko jè kjotíxoma-lä xi 'ñó tjín, jè cho ts'en kjòngatsja. ³ 'Ñó tse kitii jngoo sko jè cho je xi ch'o kji; k'oqá kji komà koni tsà jye kiyá; tænga jè sko xi 'ñó tse kitii, kjöndaà-ne. Ngats'iì xítä xi tjín nga títsa isò'nde, tà kjòxkón-lä kjoaq xi komà, ko yaá kütjingui-lä jè cho ts'en. ⁴ Ngats'iì xítä kítseèxkón jè ye, nga jè ye kitsjaà-lä kjotíxoma xi tísíkjeén jè cho ts'en. Jñà xítä tikoqá kítseèxkón jè cho je xi ch'o kji. Ikjoàn kitsò:

—Tsjìn ijngòò ìsä koni jè cho je xi ch'o kji; mì yá tjín xi kìchìkjoä-lä nga skààn-kö.

⁵ Jè cho ts'en kitjò'ndeé-lä nga kiìchja 'én xi 'nga síkjna yijo-lä nga chhajno-lä Nainá. Tikoäá kits'iì'nde-lä nga ichán jò sá koñixoma. ⁶ K'oäá s'in kis'iìn; kiìchhajno-lä Nainá, kiìchhajno-lä 'ín-lä Nainá kó Ni'ya Tsjeè-lä, kó kiìchhajno-lä jñà xítä xi títsajna ngajmiì. ⁷ Tikoä kitjò'ndeé-lä nga kiskaän-kó xítä-lä Nainá skanda kó nga kisikijne-lä. Ikkjoàn kits'iì-lä kjotíxoma it'aà ts'e ngats'iì tje-lä xítä, kó it'aà ts'e ngats'iì naxandá xi tjín, kó it'aà ts'e ngats'iì xítä xi chhja ngats'iì 'én xi tjín, kó it'aà ts'e xítä xi tjín nga ijngòò ijngòò nangui xi tjín isò'nde. ⁸ Ngats'iì xítä xi tjín nga títsa isò'nde, jè cho ts'en skoëxkón, jñà ngats'iì xítä xi mìkiì tjít'aà 'ín-lä nga tísä tàts'en-lä kjoä, jè xojon xi ts'e kjoäbinachon xi ts'e Orrè-lä Nainá xi k'en ngajo-lä xita.

⁹ Ndaà tjiná'yaà koni xan-nò. ¹⁰ Jè xi ndayá kjis'en, k'oäá s'in tjínè-lä nga ndayá kjoï. Jè xi kicha ndojò kiyá-ne, k'oäá s'in tjínè-lä nga kicha ndojò kiyá-ne. Ií mochjeén nga kixi kítsajna kjit'aà kó nga kìchìkjoäko-lä kjo'in jñà xítä-lä Nainá.

¹¹ Xi komà iskan kijtseè ijngoaà cho je xi ch'o kji xi itjo mijin-ne ijiìn nangui. Jò ma nchrabaj-lä xi k'oä kjoàn koni nchrabaj-lä orrè. K'oäá s'in chhja koni jngòò ye xi 'ñó je kji. ¹² K'oäá s'in tjín-lä kjotíxoma koni jè cho je xi ch'o kji xi tijna ítjòn nga ya síjna nguixkön. Bínè-lä xítä xi tjín isò'nde nga kàteëxkón jè cho je xi ch'o kji xi tijna ítjòn, jè xi kjònðaa-ne ñanda 'ñó tse kitii jngòò sko. ¹³ Tikoäá maá-lä kis'iìn kjoëxkón xi

'in tjín. Skanda maá-lä kisikjinchrobà-jen ni'ín xi ngajmiì nchrobá-ne skanda it'aà nangui nga nguixkòn xítä. ¹⁴ Kiskoònachan-lä xítä xi tjín isò'nde, koií kjoaq-lä jñà kjoqxkón xi kits'iì'nde-lä nga kis'iìn nguixkòn cho je xi ch'o kji xi tíjna ítjòn. Tsibít'in-lä xítä nga kàtíndaà jngoò xkósòn-lä jè cho xi tíjna ítjòn xi kichä ndojò kitii-ne sko tanga jaáya-lä. ¹⁵ Jè cho xi ma-ne jò kits'iì-lä nga'ñó nga kisikíjnakon jè xkósòn-lä cho xi kisindaà, mé-ne nga koma kichja-ne kó ngats'iì xítä xi mikiì skoexkón sìlk'en-ne. ¹⁶ K'oqá s'ín tsibínè-lä nga kàtasit'aà chiba-lä jñà xi xítä ixti, jñà xítä jchínga, jñà xítä nchiná kó jñà xítä ima, jñà xítä xi títsajnandeíjí kó xi chí'nda títsajna'ñó. Yaá kàtasit'aà chiba-lä ya tsja kixi kó tsà ya ítjòn tjen-lä. ¹⁷ Nijngoò xítä xi ma kótse tsojmì, nijngoò xi ma kótijna tsà mikiì tjít'aà chiba-lä kó tsà jè 'ín-lä cho mikiì tjít'aà-lä kó tsà mikiì tjít'aà-lä número ts'e 'ín-lä cho. ¹⁸ Ijndé mochjeén kjoachjíne-lä xítä; jè xi ndaà machiya-lä, kàtixkeya número-lä cho je xi ch'o kji; ts'e xítä-né. Jè número: joòn sìndo kó jàn kaàn kó joòn.

14

Jè Orrè-la Nainá kó jñà xítä xi jngoò sìndo kó ichán ñijòn jmìì ma-ne

¹ Xi komà iskan, kiskoòtsejèn, kijtseè jè Orrè, nga sijnakixi isòn nindoò Sión kó xítä xi jngoò sìndo kó ichán ñijòn jmìì ma-ne xi tjít'aà ítjòn tjen-lä 'ín-lä Orrè kó ts'e Na'èn-lä. ² Ki'nchrè jngoò-lä jta xi ngajmiì nchrobá-ne xi 'ñó tihone koni ma nandá k'ë nga 'ñó maje, koni ma nga faáya-lä ch'on k'ë nga

jye ts'iìn; k'oqá s'ín ki'nchrè-lä koni tsà kjìn ma xítä xi síkjane níñó arpa. ³ Tína'yà jngoo-lä sò xítse nга tíjnda nguixkçon jè xi tíjnasòn íxile nга tíhotíxoma, kó yá nguixkçon xi ñijòn ma-ne xi títsajnakon kó yá nguixkçon jñà xítä jchínga. Niyá xi ma-lä seè jè sò xi tíjnda, ta jñà-né xi jngoo sìndo kó ichán ñijòn jmiì ma-ne, jñà xi jye itjokàjiìn kjo'in yá isò'nde. ⁴ Jñà xítä koi, mitsà íchjín tsibitsajnakó, nгуì tsjeè kisljchá yijo-la. Jñà-né xi fí tjingui-la Orrè nítá ñánda-ne nга fí. Jñà-né xi itjokàjiìn ítjòn kjo'in ngats'iì it'aà ts'e xítä xi tjín isò'nde, mé-ne nга komá kongatsja ítjòn-ne Nainá kó Orrè. ⁵ Nímé 'én ndiso kiìchjá, kó nímé jé tjín-lä nга nguixkçon Nainá.

Àkjale xi jàn ma-ne

⁶ Kítseè ijngoaà àkjale xi tsó'baijin isén nга tífkó 'én ndaà-la Nainá xi tjín nítá mé nachrjein-ne nга kēènojmí-lä jñá xítä xi títsajna isò'nde, ngats'iì xítä xi tjín nга ijngoo ijngoo nangui, ngats'iì tje-la xítä, ngats'iì xítä xi chjá ngats'iì 'én xi tjín, kó ngats'iì xítä xi tjín nга ngats'iì naxandá xi tjín isò'nde. ⁷ Nó chjá kitsò:

—Jchäxkón Nainá, jeya tükjna; jye ijchò nachrjein-lä nга kojindaajiìn. Jchäxkón jè xi tsibíndaà ngajmiì, xi tsibíndaà nangui, xi tsibíndaà ndáchikon kó ñánda tíbitjo nandá.

⁸ Ijngoo àkjale kiìchjá xi kitsò:

—Jyeé kakaàngui, jyeé kakaàngui Babilonia, naxandá xi 'ñó je kji, jè xi bít'in-lä naxandá xi tjín isò'nde nга [kj'ejí nainá fit'aà-lä] koni s'ín xítä k'e nга kjoachijngui s'ín. Koni s'ín kis'iìn, k'oqá

ngaya-lə koni tsà kisìch'i yije x̄itā isò'nde jè xán ts'ē kjoachijngui-lə xi tjikō kjojti-lə Nainá.

⁹ Ìjingoò àkjalé tsatsejèn xi ma-ne jàn xi 'ñó chjā nga kitsò:

—Tsà yá xi skoexkón jè chō je xi ch'o kji kō isén xkósòn-lə, tsà tikō sít'aà chibá-lə itjòn tjen-lə, o tsà tsja, ¹⁰ Nainá tsjá-lə kjōin, k'oqá ngaya-lə koni tsà vino skoí xi tjikō kjoajti-lə Nainá. Nga jè sobà Nainá jyeé tsibíndaà jngoō chitsín vino xi 'ñó kjaán mé-ne nga kókò-ne kjoajti-lə nga s'e-lə kjōin ijiùn ni'ín azufre xi 'ñó tsjè titì. Tíkotsejèn àkjalé tsjeè kō Orrè. ¹¹ Jè nīndi-lə ts'ē kjōin-lə, kjit'aá nàchrjein nítə kjé-ne nga kitjomijìn. Mìkiù siikjáya kō nàchrjein kō nitjen jñà x̄itā xi jè chō ts'en kō isén xkósòn-lə beèxkón, jñà xi tikō tjít'aà chibá-lə kō 'ín-lə jè chō je xi ch'o kji. ¹² Iíjndé nga mochjeén nga kàtachíkjoa-lə nítə mé kjōa-ne jñà xita-lə Nainá xi síkitasòn kjotíxoma-lə kō xi ndaà mokjeiín-lə it'aà ts'ē Jesús.

¹³ Ki'nchrè ìjngoaà 'én xi ngajmiù inchrobà-ne xi kitsò-na:

—Chjí, tit'eì xojon: “Jñà nàchrjein xi fi-ìsa, mé tà ndaà-lə jñà x̄itā xi kiyá nga mokjeiín-lə it'aà ts'ē Nà'èn-ná.” K'oqá tsò Inimà Tsjee-lə Nainá: “Kixií kjōa, jñà x̄itā koi siikjáya-né kjōa ts'ē xá-lə; ján ngajmiù, jcháa-lə ngats'iì kjōa xi ndaà kis'iìn.”

K'ē nga maxkó tsojmì xi jye kòjchá ya it'aà nan-gui

¹⁴ K'ē nga kiskoòtsejèn, kìjtseè jngoaà ifi xi chroba kji, ya isò'nga ifi tijna jngoō xi k'oqá kji koni ki'ndí-lə xitā. Jngoō corona xi nguì oro tñ'a skō, kō jngoō kichá libá kjiya tsja xi 'ñó yijò kji.

15 Ìjngòò àkjale itjo ya i'nde tsjeè-lə Nainá xi 'ñó chja, kitsò-lə jè xi tíjnasòn ifi:

—Tits'ji nga tixákoji kichaq libá-lè; tìchásoìn, ko tíxkoí kóhotjín tsojmì tjè xi tjín it'aà nangui nga jye kòjchá yije; ko jyeé ijchò nàchrjein-lə nga sincháxkó.

16 Jè xi tíjnasòn ifi, tsibíts'iako kichaq libá-lə ya isòn nangui nga tsatesòn tsojmì tjè-lə isò'nde, ikjoàn chincháxkó.

17 Ìjngòò àkjale itjo ya i'nde tsjeè-lə Nainá xi kijna ngajmiì xi tìkoaq kichaq libá kjiya tsja xi 'ñó yijò kji.

18 Ìjngòò àkjale itjo-ne it'aà imixaq tsjeè-lə Nainá, jè xi síkində ni'ín. 'Ñó kiìchja-lə jè àkjale xi kichaq libá kjiya tsja; kitsò-lə:

—Tits'ji nga tixákoji kichaq libá-lè xi 'ñó yijò kji; tìchát'eìì 'én-lə jñà toò uva xi tjín it'aà nangui, nga jñà toò-lə jye kichji.

19 Jè àkjale tsibíts'iako kichaq libá-lə nga tsatet'aà toò-lə jñà yá uva; ikjoàn kisikatsjooya ya ñánda nga ma binchanè toò uva. Kjoaq koi, jè okó kjoajti-lə Nainá.

20 Mìtsà ya ijiìn nàxàndá kisinè jñà toò uva; ján ìndiì nàxàndá kisinè; k'è nga jye kisinè, jní itjo ñánda nga kisinè; 'ñó tse jní itjo skanda ijchò kangui-lə kó kji 'nga tíjna freno xi tjí'a tso'ba kohòyo ko jàn sìndø kilómetro tsangasòn.

15

Itoò ma àkjale xi itoò kjo'in j'iìko

1 Ìjngòò kjoòkón kìjtseeè ján ngajmiì xi 'ñó xkón kji ko 'ñó jeya ki'ya-lə. Itoò ma àkjale xi itoò kjo'in j'iìko jñà kjo'in xi fehet'aà-ne nga yaá fehet'aà-ne kjoajti-lə Nainá.

² Tikoaq kijtseè jngoaà ndáchikon xi chitsín kji; tsjájiìn kó ni'ín. Yá ncha kixi isòn ndáchikon xi chitsín kji, jñà xítä xi jye kisikijne it'aà ts'e cho je xi ch'o kji kó isén xkósòn-lä, jñà xi mìkiì kitsjá'nde nga kisit'aà chibä-lä, kó número ts'e 'ín-lä. Xítä koi kjiya tsja ní'ñó arpa xi Nainá kitsjaà-lä. ³ Nchiseè sò-lä Moisés xi chínda-lä Nainá kó sò-lä Orrè, nchitsò: Ná'en xi Nainá 'mì-lè, xi ta ji tå jngoò-né xi 'ñó tse nga'ñó tjín-lè,

'ñó jeya kó 'ñó xkón tjín ngats'iì kjoaq xi 'nì.

Xítä kixi-né; kixií tjín ndiyá-lè.

Jíi-né xi Xítaxá Ítjòn tijnä-lä ngats'iì naxandá xi tjín isò'nde.

⁴ ¿Yá xi mìkiì tsakjón-lè Ná'en?

¿Yá xi mìkiì skoexkón-lè?

Tajngoò ngají xi xítä tsjiì,

koií k'oas'ín kjoíi-ne ngats'iì naxandá-lä isò'nde nga skoexkón-lè

nga jye tí'ya-lä kjoaq kixi-lè.

⁵ K'e nga jye kijtseè kjoaq koi, kiskoòtsejèn nga kitáx'a jáñ ngajmiì jè i'nde tsjeè-lä Nainá xi tijnaya iya Ni'ya Nikje xi okó nga yá tijnaya Nainá. ⁶ Itjo yá i'nde tsjeè-lä Nainá jñà àkjale xi itoò ma-ne xi j'iikø itoò kjo'in. Íkjá nikje lino chroba xi 'ñó ote kjoàn; tijká ndáyá-lä na'ñó payo xi nguì oro. ⁷ Jñà xi ñijòn ma-ne xi títsajnakon, jngoò itjojiìn xi kisìngatsja nga íjngó íjngó àkjale xi itoò ma-ne; kitsjaà íjngó íjngó-lä chitsín xi nguì oro xi yá tjíya kjo'in ts'e kjoajti-lä Nainá xi tijnakon njäta mé nachrjein-ne. ⁸ Yá iya i'nde tsjeè-lä Nainá, kitseè ni'ndi xi yá inchrobà-ne it'aà ts'e kjoajeya-lä Nainá kó nga'ñó xi tjín-lä. Niyá xi kitjò'nde-lä nga jahas'en yá i'nde

tsjeè-lə Nainá skanda k'ę nga jye tsitasòn yije jñà kjo'in xi itoò ma-ne xi j'ikə jñà àkjale xi itoò ma-ne.

16

Chitsín xi itoò ma-ne

¹ Ki'nchrè jngoaà 'én xi ya itjo-ne j'nde tsjeè-lə Nainá nga kitsò-lə jñà àkjale xi itoò ma-ne:

—Tanguió, tixteèn-sòn isò'nde jñà xi tjíya chitsín xi itoò ma-ne, kjo'in xi tjikə kjoajti-lə Nainá.

² Kiì jè àkjale xi tsako ítjòn-lə. Tsibíxteèn-sòn isò'nde xi tjíya chitsín-lə. Ngats'iì xita xi tjín-lə chibá-lə cho ts'en kə xi beèxkón jè isén xkósòn-lə jè cho je xi ch'o kji, tsako-lə ch'in xajtsé xi 'ñó ch'o kjoàn kə ijò jchán ma.

³ Jè àkjale xi ma-ne jò tsibíxteèn-jìùn ndáchikon xi tjíya chitsín-lə. Kə jè ndáchikon, ngui jní komà, koni tsá ya k'en-jìùn xita. Ngats'iì xi tit'sajnakon ya ijìùn ndáchikon jngòò k'aá k'en.

⁴ Jè àkjale xi ma-ne jàn, tsibíxteèn-jìùn ya xajngá nandá kə ñánda tibitjo nandá, jè xi tjíya chitsín-lə. Saà jní komà. ⁵ Ikjoàn ki'nchrè-lə jè àkjale xi ts'e nandá, kitsò:

—Ngaji Na'èn, tjín-lè kjoakixi, nga k'oqá s'ín kits'iì-lə kjo'in jñà xita it'aà ts'e kjoq koi, nga jií xi xita tsjeè 'mì-lè, jií xi tijni skanda kjótseé, tijni skanda j'ndei. ⁶ Nga jñà xita koi tsibíxteèn jní-lə xita-lè nga jñà kisik'en, kə xita xi kiìchja-ngajo-lè. I'ndei ngaji k'oqá tis'ín ti'bii ngajo-lə jní nga nchi'biì; yaá chibá-lə.

⁷ Tikoq ki'nchrè jngòò-lə 'én xi ya it'aà ímixa tsjeè-lə Nainá chja, nga tsò:

—Ji Na'èn xi Nainá 'mì-lè, xi ta ji tā jngoò-né xi 'ñó tse nga'ñó tjín-lè, kixií kjoä, jñà kjo'in xi tí'biì-lä xítä koi, ndaá tjín kó ngui kixií tjín.

⁸ Jè àkjale xi ma-ne ñijòn, tsibíxteèn xi tjýa chitsín-lä ya ìsòn ts'oí. Jè ts'oí kitjò'nde-lä nga jè ndobá-lä kisichjàn yijo-lä xítä. ⁹ Jè ndobá-lä ts'oí 'ñó kisichjàn-lä ngats'ìi xítä tånga jñà xítä koi mìkiì kisikájno jé-lä ni mìkiì jeya kisikíjna Nainá; ta saá kiùchjajno-lä Nainá nga jè xi tjín-lä nga'ñó it'aà ts'ë kjo'in koi.

¹⁰ Jè àkjale xi ma-ne 'òn, tsibíxteèn-sòn jè xi tjýa chitsín-lä ya ñánda tihotíxoma jè cho ts'en. Ko jè i'nde ñánda tihotíxoma jè cho je xi ch'o kji, kòjñò-né. Jñà xítä xi beèxkón jè cho ts'en kiskinetjòn níjen-lä nga 'ñó ijò komà-lä. ¹¹ Tånga mìkiì kisikájno jé-lä; tà saá ìsa ndaà kiùchjajno-lä Nainá xi ts'ë ngajmiì, koií kjoa-lä nga ijò komà yijo-lä nga xajtsé tjín-lä.

¹² Jè àkjale xi ma-ne joòn tsibíxteèn-jiùn xi tjýa chitsín-lä ya xajngá nandá-je Éufrates. Jè nandá-lä xajngá, kixiya-né, mé-ne nga ko'ma kjoahato-ne jñà xitaxá ítjòn xi nchrobá-ne ñánda bitjokàtji-ne ts'oí.

¹³ Kìjtseè-ná nga jè ye xi 'ñó je kji, kó jè cho je xi ch'o kji, kó jè xítä xi kiùchjaya 'én ndiso nga itjo-ne tso'ba jàn inímä ch'o xi cho xke kjoàn. ¹⁴ Jñà-né inímä ch'o-lä neíxi s'ín kjoxkón; bitjo nga bíxkóya xitaxá ítjòn xi tjín nga tíjtsa isò'nde nga kjinchrobà kjojchán jè nàchrjein xi jye tjíndaà-lä Nainá xi ta jè tajngoó xi 'ñó tse nga'ñó tjín-lä. ¹⁵ “Tiná'yaà, 'an, k'oqá s'ín kjoqá koni s'ín f'iì xítä chijé. Mé ta ndaà-lä jè xítä xi tijnandaà k'e nga 'an xi kjoqá; kijinandaà nikje-lä nga kokjá; mé-ne nga mìkiì

kosobà-lə nga tijna laká.” ¹⁶ Jñà inimā cho-lə neíí tsibíxkóya xítaxá ítjòn-lə isò'nde ya i'nde ñánda 'mì Armagedón xi 'én hebreo.

¹⁷ Jè àkjale xi ma-ne itoò, tsibíxteèn ijiìn isén xi tjíya chitsín-lə. Kiù'nchré-lə 'én xi 'ñó kiùchjá xi ya inchrobà-ne i'nde tsjee-lə Nainá xi tijna ngajmiì ñánda tijna jè xi tijnasòn íxile nga tihotíxoma; kitsò:

—Jyeé tsitasòn yije.

¹⁸ Ikjoàñ jate ni'ín ch'on, kina'yà-lə jta, kits'iìn ch'on, ts'a ch'ón xi 'ñó jchán ts'a; ni saà jngoò k'a k'oqas'ín 'ba kóni nga tisə tsatsejèn xita isò'nde.

¹⁹ Jè naxàndá je xi 'ñó ndaà yaxkon-lə, jàn ya komà. Ko jñà naxàndá xi chjá-ne nga ijngooò ijngooò nangui xi tjín isò'nde, jngoò k'aá kichijà. Ko jè naxàndá je xi 'mì Babilonia xi 'ñó ndaà yaxkon-lə, mikiù kisìjchàajiìn Nainá nga kitsjaà-lə kjo'in, k'oqá ngaya-lə koni kisik'iì jngoò chitsín xi tjíya vino xi nguì kjoajti-lə Nainá xi jè jye tijnandaà-lə. ²⁰ Ngats'iì nangui xi tjín ijiìn ndáchikon ko jñà nindoò, jngoó k'aá kichijà, mì ti kiù ki'ya-lə. ²¹ Jñà xita tsanè jtsí ndajo xi 'ñó tsiaàn kjoàñ, tjín-lə tsà ichán kilo nga jngoò ijngooò. Jñà xita, 'on kiùchjajno-lə Nainá, koií kjoq-lə nga tse kjo'in kis'e-lə kjoq ts'e jtsí ndajo.

17

Kós'ín s'e-lə kjo'in jè chjoón chijngui

¹ J'ìì jngoò jñà àkjale xi itoò ma-ne xi itoò chitsín tjíya tsja, kiùchjá, kitsò-na:

—Nchroboí, kokoò-lè kjo'in xi tjoé-lə jè chjoón chijngui xi 'ñó ndaà yaxkon-lə xi tijnandiì ñánda nga kjìn xajngá nandá fahato. ² Jñà xítaxá ítjòn

xi tjín isò'nde, yaá tsafáhijtako chjoón jè nga kj'eíí nainá kijtseèxkón k'oqá ngaya-lá tsà kjoá chijngui kisíko jè chjoón. Kó ngats'ií xítá xi tjín isò'nde, k'oqá tíkis'iín nga kj'eíí nainá kíitjingui-lá k'oqá ngaya-lá koni tsà xán ts'e kjoachijngui-lá chjoón kjòch'i-ne.

³ It'aà ts'e Iníma Tsjeè-lá Nainá, jè àkjále kiikó iníma-na jngooò i'nde it'aà xìn ñánda nangui kixí choòn. Kijtseè jngoaà chjoón xi títnakjá-lá cho je xi ch'o kji xi inì kji. Yijàjno yije yijo-lá 'én xi kondrá ts'e Nainá nga chajno-lá. Itoò ma sko kó te ma nchrajá-lá. ⁴ Jè chjoón, nikje sko kó nikje inì kjoàn xi íkjá. Yijàjno xi ngui oro kó ndájо ote xi 'ñó ts'e chjí-la, kó ndáton fangui xi 'ñó chjí-la xi 'mì perla. Tjíya tsja jngooò chitsín xi ngui oro; jè chitsín kitseeé kjoá ch'o-lá kó kjoá tjé xi ts'e kjoá chijngui-lá. ⁵ Ya itjòn tjen-lá, tjít'aà 'én 'ma xi tsò: "Babilonia xi 'ñó je kji nga ndaà yaxkon-lá, jè nea-lá íchjín chijngui kó ngats'ií kjoá ch'o xi tjín isò'nde." ⁶ K'e nga kiskoò'an chjoón jè, kijtseè xkoaan nga ch'i-né nga jní-lá xítá-lá Nainá kits'ií kó ts'e xítá xi kiník'en nga 'én-la Jesús kíichjaya. K'e nga kijtseè tà kjòxkón-na. ⁷ Kitsò-na jè àkjále:

—¿Mé-ne maxkón-lè? 'Áán, kènojmí-lè kó tsòya-ne kjoá 'ma-lá chjoón jè, kó it'aà ts'e cho je xi ch'o kji xi títnakjá-lá xi itoò ma sko koá te ma nchrajá-lá. ⁸ Jè cho xi kà'yí, tsibijnakon-né, tanga i'ndei títnak'en-né; yaá kjinchrobà mijìn-ne nitjan jñò mé-ne nga jngooò k'a chija-ne. Jñà xítá xi tjín isò'nde, xi mìkiì tjít'aà 'ín-lá xojon ts'e kjoabinachon kóni nga tísá kisindaà isò'nde, tà koxkón-lá k'e nga skoexkon jè cho xi tsibijnakon, kó i'ndei títnak'en-né, tanga kotsején ìjngooò k'a-ne.

9 'Iíjndé mochjeén kjohítsjeèn xi tjín-la kjoa chjine. Jñà sko cho xi itoò ma-ne, jñà ngaya-lä jñà nindoò xi itoò ma-ne ñánda tijnanè jè chjoón. Tíkoqá jñà ngaya-lä xi itoò ma-ne xítaxá ítjòn. **10** 'On ma-ne xi jye k'en, jngoò ma xi tíhotíxoma-ìsa, ko jè xi ijngoò, kj'eè kii f'ii. Tanga k'ë nga kjoíí, tà chibaá náchrjein kóti xoma. **11** Jè cho je xi ch'o kji xi tsibíjnakon tanga i'ndeí tijnak'en-né, jè xi ma-ne jiìn xítaxá ítjòn. Yaá tijnajiìn-lä xi itoò ma-ne, ko yaá tífi ñánda nga jngoò k'a jchija.

12 Jñà nchrajá xi te ma-ne xi kà'yí, jñà ngaya-lä xítaxá ítjòn xi te ma-ne xi k'j'eè kii tjoé-lä kjotíxoma. Tanga k'ë nga tjoé-lä kjotíxoma ta jngoò hora kotíxomakjò ko jè cho je xi ch'o kji. **13** Jñà xítaxá ítjòn xi te ma-ne, tajngoó kjohítsjeèn tjín-la nga jè cho je xi ch'o kji sìngatsja nga'ñó-lä ko kjotíxoma-la. **14** Ikjoàn skaàn-ko jè Orrè, tanga jè Orrè sìkjijne-né. Nga jè-né xi otíxoma-lä jñà xítaxá xi otíxoma, ko Xítaxá Ítjòn-läá ma jñà xi xítaxá ítjòn títsajna. Jñà xítaxá xi títsajna-ko, xó kinokjoà-lä, xó kitjaàjiìn-ne, ko kixií síkitasòn-la.

15 Jè àkjalé k'oqá ti kitsò-na:

—Jè nandá xi kà'yí, ñánda tijnandiì chjoón chijngui, naxandá-né, xítaxá kjín-né, jñá-né xítaxá xi tjín nga ijngoò ijngoò nangui xi tjín isò'nde, ko qá jñá-né xítaxá xi chjá ngats'iì 'én xi tjín isò'nde. **16** Jñà nchrajá xi te ma-ne xi kà'yí, ko jè cho je xi ch'o kji xi kà'yí, sìjtikeè-né jè chjoón chijngui, kjoqá'an yije-lä skanda jñà nikje-la, sìlkájna laká-né. Yijo-lä skine-né. Ikjoàn yaá kokájììn ni'ín. **17** Nainá k'oqá s'in tsibíjììn kjohítsjeèn-lä jñà xítaxá koi nga k'oqás'ín sìkitasòn koni s'in mejèn-lä Nainá. Jè kjotíxoma

xi tjín-lə xítə koi tíjngooò ikon nga jè chō ts'en kongatsja, skanda k'ē nga kítasòn yije 'én xi kiìchjá Nainá. ¹⁸ Jè chjoón xi kà'yí, jè-né naxandá je xi otíxoma-lə jñà xítaxá ítjòn xi tjín isò'nde.

18

Kós'in kiskaàngui jè naxandá Babilonia

¹ Xi jye komà iskan, ìjngooò àkjale kìjtseè xi tinchrobájen-ne ngajmiì, xi 'ñó tse nga'ñó tjín-lə. Jè kjoaq jeya-lə xi 'ñó ote kji, kisihiseèn-sòn nangui.

² 'Ñó kiìchjá, kitsò:

—Jye kiskaàngui, jye kiskaàngui naxandá je Babilonia. Jyeé ta i'nde-lə inimá ch'o-lə neijí komà, ya ñánda kitseè yije inimá tjé xi ch'o kjoàn. Kó ya títsajna níse xi ch'o kjoàn xi mìkiù ma chine. ³ Ngats'iì xítə isò'nde, k'oqá ti kis'iìn koni s'in xítə naxandá jè nga kj'eíí nainá kíltjingui-lə, k'oqá ngaya-lə koni tsà kjòch'i-ne jñà kjoachijngui xi kis'iìn. Jñà xítaxá ítjòn-lə xi tjín nga títsa isò'nde, k'oqá ti kis'iìn. Kó jñà xítə isò'nde xi tsojmì ot-seya nga s'in kjohima, kjònchiná-né xi kjoaq ts'e kjotsja-lə yijo-lə koni s'in jñà xítə xi tjín naxandá jè.

⁴ Ìjngooò 'én ki'nchrè xi ngajmiì inchrobà-ne, xi kitsò:

—Jñò xi naxandá ts'an xan-nò, titjokàjñoò naxandá jè, mé-ne nga mì ya kokot'aà-nò jé-lə, tikoaq mìkiù kokot'aà-nò kjo'in xi s'e-lə. ⁵ Jñà jé-lə, jyeé tímakjìn, jyeé j'ii skanda i ngajmiì. Nainá, mìkiù sijjchàajiìn [nga tsjá-lə kjo'in] xi kjoaq ts'e jé-lə. ⁶ K'oqá tis'in kàtammat'in ngajo-ne koni s'in kis'iìn jè. Jò k'a k'oqá tis'in kàtammat'in ngajo-ne koni

tjín kjoaq xi kis'iìn. Jè chitsín xi kisikáyajíln vino, kokji tìkájíln ngajo-là nga jò k'a ìsà jchá kàtama, [jò k'a okji kjo'in kàtako-la]. ⁷ Jè kjoaq-là nga jeya kisikjna yijo-là kó nga 'ñó kis'e-là kjotsja, k'oqá tís'ín tjii ngajo-là kjo'in nga kàtakjindáya. Nga k'oqá tsò iníma-là: “An, k'oqá s'ín tijnà nga chjoón sko-là 'mì-na. An mìtsà chjoón ka'àn 'mì-na, tìkoqá mìkiì siìkjiaán kjo'in nítà kjé-ne.” ⁸ Koií kjoaq-là nga tajngoò nachrjein kitjojenè-la kjo'in: Kiyá xita-la. Tìkoqá skindàya-né. S'ee-là kjoaq ts'ë kjinchrá. Ni'ín kitj-ne nga kjoehesòn. Nga 'ñó tse nga'ñó tjín-là jè Nainá xi otíxoma nga k'oqá s'ín jye kiskoösòn-là nga tsjá-là kjo'in.

⁹ Jñà xitaxá ítjòn-là isò'nde 'ñó skindáyakeè kó 'ñó 'on komá-là k'ë nga skoe nga tibitjo ni'ndi-là nga titi jè naxandá jè ya ñánda kiìtjingui-là xi kj'eií nainá k'oqá ngaya-là koni tsà jngoo chjoón chijngui kiìtjingui-là nga kisìtsjakó yijo-la. ¹⁰ Kjiún kincha-ne nga skótsejèn-là, nga tsakjón-là kjo'in-là. 'Ñó kichja, kitsqo:

—Imaq xó-ne, imaq xó-ne naxandá je Babilonia xi 'ñó kis'e-là nga'ñó; tajngoò tjò kòfìì-là kjo'in.

¹¹ Jñà xita xi otíjnaya tsojmì xi tjín isò'nde, tìkoqá skindáyakeè-né nga 'on komá-là iníma-là nga mì tì ya xi kotse-ne tsojmì xi otíjnaya, ¹² tsojmì xi ts'ë ton oro, plata, ndajo chjí xi 'ñó ndaà kjoàn, ndáton chjí xi 'ñó ndaà kjoàn; nikje lino xi 'ñó chjí, kó nikje seda, nikje sko kó xi inì kjoàn; ngats'iì yá xi 'ñó ndaà jnë, tsojmì chjí xi nindaà ni'ñö cho kisindaà-ne, ngats'iì tsojmì xi yá xi 'ñó chjí xi yá ikon, kó kichja bronce, kó kichja xi 'mì hierro, kó ndajo marmol, ¹³ kó chrjoayá canela, ngats'iì

tsojmì xi ndaà jne, chrjongó-lä Nainá, kó xkiì jne xi 'mì mirra, kó chrjongó ts'e yá olivo, kó vino kó asítì. Trigo kó skoan inchrajín, kó cho ch'á, orrè, kohòyo, carreta, kó xítä chí'nda nga kisatína.

14 Kitsö-lä jè naxandá:

—Ngats'iì kjoä xi ndaà kisaseèn-lä inimä-lè, jyeé kitjaàxin yije-lè. Kjoä nchiná-lè jyeé kichijà. Kó kjoä xi ndaà kòtsjachi, mì ti kìì sakò-lè nítä kjé-ne.

15 Jñà xítä xi otíjnaya tsojmì xi ya kjònchiná ts'e naxandá jè, kjiín kinchat'aàxin nga tsakjón-lä kjo'in. Skindáyakeè koä 'ñó 'on komä-lä inimä-lä.

16 K'oqá kitsö:

—Imä xó-ne naxandá xi 'ñó je kji, xi nikje lino chjí tsakakjá kó nikje xi sko kjoàn kó xi inì kjoàn. Yijàjno yijo-lä oro, ndáton chjí xi 'mì perla kó ndajo chjí xi 'ñó ndaà kjoàn. **17** Tajngooò tjò kachija yije kjoä nchiná xi tjín-lä.

Ngats'iì xítä xi sítakó chitso, kó ngats'iì xítä xi ya chitso titsaña nga nchifí, jñà xi ya iya chitso sítakó ngats'iì xi sítakíin ndáchikon, kjiín tsibitsajna **18** k'e nga kijtseè ní'ndi-lä naxandá nga tití; 'ñó kiichja, kitsò:

—Ni saá jngoò naxandá tjín xi mangásòn-kjoò koni kji naxandá jè, nga 'ñó ndaà kiyaxkon-lä.

19 Ikjoàn tsibíxteèn-jno chijo sko, 'ñó kiskindáyakeè nga 'on komä-lä inimä-lä; kitsò:

—Imä xó-ne naxandá xi 'ñó je kji; jè kjoä nchiná-lä, ndaà kjònchiná-ne jñà xítä xi tjín-lä chitso ya ijiin ndáchikon. Ko i'ndeí, ta jngoó tjò kachija yije kjoä nchiná-lä.

20 Ngats'ioò jñò xi titsajnaà ngajmiì, tsjaá t'è-là takòn. Jñò xi xítä-lä Nainá maà, jñò xi tsibíxáya-nò Cristo, kó jñò xi Nainá nokjoà ngajo-lä, tsjaá t'è-là

inimā-nò. Nainá jyeé kàtsjá-lä kjo'in naxandá jè koií kjoä-lä nga ch'o kisikó-nò.

²¹ Jngoò àkjale xi 'ñó tse nga'ñó tjín-lä kiskoé jngóo ndajó xi koni kji ndajó natsí kji, kisikatjen-jiùn ndáchikon, kitsò:

—Jè naxandá Babilonia, xi 'ñó je kji, k'oäá s'ín skajíin-ndá; jngoo k'aá chija nítä kjé-ne, mì tì yá xi skoëxkon-ne. ²² Mì tì kii kiná'ya-lä inchò calle-lä jñà música xi síkjane arpa, jñà xi síkjindáya xobí, ko xi síkjane chrjo trompeta. Mì tì kii s'e-lä xítä xi síxá nítä mé xá-ne. Tikoä mì tì kii koxákó-ne molino ts'e ncheé. ²³ Ni'ín ts'e lámpara, mì tì kii sihiseèn-ne; mì tì kii s'e-ne s'eí nga kixan xítä; koií kjoä-lä kos'ín komat'in-ne nga jñà xítä-lä xi otseya ko otíjnaya tsojmì, 'ñó xítä nchiná komà i isò'nde; tikoä kiskoònachan yije-lä naxandá xi tjín isò'nde nga komà-lä kis'iìn kjoatj'e. ²⁴ Naxandá jè, Nainá kitsjaà-lä kjo'in nga jé ts'e-né nga kinik'en xítä-la Nainá ko xítä xi kiichjaya ngajo-lä Nainá ko ngats'iì xítä xi kinik'en nga títsa isò'nde.

19

Xítä xi tsjá-lä kjondaà Nainá jáñ ngajmiì

¹ Xi jye komà iskan, ki'nchrè-lä jáñ ngajmiì 'én koni kjín jchán ma xítä xi chjä nga tsò:

¡Aleluya! ¡'Nga tijkíjna Nainá!

Nga jè ochrjekàjìùn-ná kjo'in kjoä ts'e jé-ná,
ko ta jè tajngoò xi tjín-lä kjoajeya
ko xi tse nga'ñó tjín-lä.

² Nga jè Nainá, ndaà s'ín ko kixií s'ín
k'e nga tsjá-lä kjo'in xítä;
nga jyeé kitsjaà-lä kjo'in jè naxandá je Babilonia

xi kisìk'its'ón-jiùn isò'nde nga tsakó-là xítá isò'nde
 nga k'ejí nainá kijtseèxkón
 k'oáá ngaya-là koni jngooò chjoón xi kjoá chijngui
 s'ín.
 Koií jé xi komà-là nga jè kisik'en xítá chí'nda-là
 Nainá xi kiìchjà ngajo-là.

³ Ijngooò k'a k'oá kitsò:

—¡Aleluya! ¡'Nga tíkjna Nainá! Jè ní'ndi-là jè
 naxàndá nga tití, k'oáá s'ín kítjomijìn nítá mé
 nàchrjein-ne.

⁴ Jñà xítá jchíngá xi kaàn ñijòn ma-ne kó xi
 ñijòn ma-ne xi títsajnakon, chincha-xkó'nchi-
 ñiat'aà-là nga kijtseèxkón Nainá xi tíjnasòn íxile
 ñánda tíhotíxoma. Kitsò:

—¡K'oás'ín kàtama! 'Nga tíkjna Nainá. ¡Aleluya!

⁵ Ya íxile-là ñánda tíhotíxoma, kina'yà-là 'én xi
 kitsò:
 Tjìì-là kjondaà Nainá ngats'ioò jñò xi chí'nda maà,
 jñò xi jxti maà kó xítá jchíngá,
 ngats'ioò xi tsakjoòn-chaà Nainá.

⁶ Ki'nchrè-là 'én koni tsà kjín jchán ma xítá xi
 chjà, koni s'ín na'yà-là nandá k'e nga one, koni s'ín
 na'yà-là k'e nga one ch'on, xi kitsò:

¡Aleluya!

¡'Nga tíkjna Nainá xi ta jè tajngooò xi 'ñó tse nga'ñó
 tjín-là!

Nga jyeé jè tíhotíxoma.

⁷ Tsja k'oé-là injima-ná, sitsja-chaá takoán, jeya
 sìkjínaá Nainá,
 nga jyeé j'iì kjoá bixan-là Orrè;
 chjoón-là jyeé tújandaà.

⁸ Jè chjoón, jye ko'bìì-là nikje lino xi 'ñó chjí,
 xi 'ñó tsjeè kjoàn tíkoá 'ñó ote nga kónakjá.

Jè nikje lino xi 'ñó chjí, jè ngaya-lə kjoakixi xi s'ín xítə-lə Nainá.

⁹ Jè àkjalé kitsò-na:

—Chjí kjoaq koi: “Mé ta ndaà-lə jñà xítə xi xó kinokjoà-lə kjoaq bixan-lə Orrè nga jè kokjen-ko.”

Kitsò lsá:

—Jñà 'én koi, nguì 'én kixi-lə Nainá-né.

¹⁰ Tsohósijna xkó'nchiñia jt'aà ndsoko jè àkjalé nga mejèn-na skoexkoán. Tānga jè àkjalé kitsò-na:

—Kì k'oqá 'nì; 'an, tikoqá chínda-lə Nainá ma koni ngají ko jñà 'ndsi xi ndaà fì tjingui-lə jñà 'én kixi xi kiichja Jesús. Jè Nainá chaxkoín.

Jñà 'én kixi xi kiichja Jesús, tijñà-ne xi síktsjeèn-ya-lə xítə xi chjá ngajo-lə Nainá.

Jè xi tijnasòn-la kohòyo chroba

¹¹ Kijtseè ngajmiì nga tix'á; tsatsejèn jngòò kohòyo xi chroba kji. Jè xítə xi tijnakjá-lə, k'oqá s'ín yaxkon-lə nga kixi síkitasòn ko kixi tijna, koií kjoaq-lə nga nguì ko kjoakixi-lə bíndaàjiìn ko nga kjaán-kjoò. ¹² Jñà xkøn, k'oqá kjoàn koni ni'ín. Ya sko, kjín corona jtobá tjí'a ko jngòò 'ín-lə tjít'aà xi mìkiì yá xi machiya-lə kó tsòya-ne; tajngoò jè machiya-lə kó tsòya-ne. ¹³ Jè nikje xi kinakjá, jní yijàjno. Jè 'ín-lə, 'Én-lə Nainá 'mì. ¹⁴ Yaá tjingui-lə jñà soldado ts'e ngajmiì nga títsajnakjá-lə kohòyo chroba; saà nikje lino chrobaá íkjá xi 'ñó chjí ko tsjeè kjoàn. ¹⁵ Jè tso'ba bitjo jngòò kichá ndojò xi 'ñó yijo kji, jè xi síki'on-ne ngats'iì naxandá. Nga jè kótxoma-lə xítə naxandá. Jè yá nise sìlkjeén xi nguì kichá tájaà. Jè sobá kosinè jñà toò uva ya iya chitso nga kochrje vino xi okó kjoajti-lə Nainá xi ta jè tajngoó xi 'ñó tse nga'ñó tjín-lə. ¹⁶ Jè nikje-lə ko

chrjomí-lə tjít'aà 'ín xi tsò: "Xitaxá Ítjòn-lə ngats'iì jñà xi xitaxá ítjòn títsajna kó jè-né xi otíxoma-lə ngats'iì jñà xítə xi otíxoma."

¹⁷ Kítseè jngoaá àkjale xi ya síjnasòn-lə ts'oí; 'ñó chja-lə ngats'iì cho xi tjímajiìn isén xi yijo kine. Tsò:

—Nchrobá, tixkóyaà xinguiqo mé-ne nga chjineè yijo xi Nainá tsjá-nò, ¹⁸ nga chjineè yijo-lə xitaxá ítjòn, kó yijo-lə xítə sko-lə soldado, yijo-lə xítə ts'en, yijo-lə kohòyo kó yijo-lə xítə xi títsakjá-lə kohòyo, yijo-lə ngats'iì xítə xi títsajnandejí kó xítə chí'nda kó xi ixti kó xítə jchínga.

¹⁹ Kítseè jè cho je xi ch'o kji kó jñà xitaxá ítjòn ts'e isò'nde kó xítə soldado-lə; jyeé títsajnandaà nga skàan-kó jè xi títnakjá-lə kohòyo chroba kó jñà soldado-lə. ²⁰ Jè cho je xi ch'o kji kindobà'ñó; tikoà kindobà'ñó jè xi 'én ndiso kílchja xi kis'ìn kjoxkón nga nguixkon jè cho. Koqá s'ín komà-ne nga kiskoònachan-lə jñà xítə xi kiskoé chíbə-lə tikoà kítseèxkón isén xkósòn-lə jè cho. Ingajò kinìkatsjoòjiìn tíkòn ijiìn ni'ín xi titljinga ñanda titi kó azufre. ²¹ Jñà xítə xi i'nga, jè kisik'en-ne jè kíchä ndojo xi bitjo tso'ba jè xi títnakjá-lə kohòyo. Ngats'iì cho xi tjímajiìn isén, jñà kjòskì-ne nga kiskine yijo-lə xítə xi jye k'en.

20

Jè xi jngooò jmìì nò

¹ Kítseè jngoaá àkjale xi tincrobájen-ne ngajmiì. 'Ya ibi ts'e nitjan jñò. Kjiya tsja jngooò na'ñó kíchä cadena xi 'ñó je kji. ² Jè àkjale kitsobà'ñó

jè ye jchíngá xi tijè-ne xi 'mì Xítá Nejí kó xi Satanás. Jngoò jmiì nó tsibít'aà'ñó. ³ Kisíkatjen-s'en ya nítjan jñò; tsibíchjoà'ñó-lá jè xotjoa; ikjoàn tsasíjna-lá sello mé-ne nga mì yá skíx'a-ne jè xotjoa nítjan. Yaá tsasíjnahiya mé-ne nga mì ti kii komá skónachan-lá xítá isò'nde, skanda k'e nga kjoéhet'aà xi jngoò jmiì nó. Xi komá iskan tjájndá'ñó ijngoò k'a-ne nga komá kojmeèndeí chiba naçhrjein isa.

⁴ Kijtseè íxile ts'e kjoéhet'aà xi xítá xi kitjoé-la kjoéhet'aà xi xítá xi kitiís'in, nga koi kjoa-lá 'én kixi xi kitsjaà it'aà ts'e Jesús kó nga 'én-lá Nainá kiçhjaya. Jñà xítá koi, mìkù kijtseèxkón jè cho je xi ch'o kji kó isén xkósòn-lá; tikoá mìkù kisit'aà chibá-lá itjòn tjen-lá kó tsja. Xítá koi, ijngoò k'a tsibítsajnakon; jngoò jmiì nó tsatíxoma kó Cristo.

⁵ Jñà xítá koi xi jaáya ítjòn-lá. Tanga jñà mik'en xi i'nga, skanda k'eé jaáya-lá nga ijchò jngoò jmiì nó.

⁶ Mé ta ndaa-lá jñà xi koko-lá nga kjoááya ítjòn-lá; xítá koi, jyeé xítá-lá Nainá komá; jè kjoa biyaà xi ma-ne jò, nímé nga'ñó tjín-lá it'aà ts'e xítá koi; mì ti mé ma siìko-ne. Tà saá no'miì-lá Nainá komá kó ts'e Cristo. Jngoò jmiì nó kótigomakó.

⁷ K'e nga kjoéhet'aà xi jngoò jmiì nó, tjájndá'ñó ijngoò k'a-ne jè Satanás ya ñánda tijnahiya nítjan jñò. ⁸ Kitjondejí-ne nga skónachan-lá xítá naxandá xi tjín nga tijtsa isò'nde, jè Gog kó Magog. Koìlxkóya xítá mé-ne nga kojits'ia-ne kjojchán. Kjín jchán komá xítá, k'oáá ngaya-lá koni tsomì xi jncha indiì ndáchikon. ⁹ Chinchimasòn kóhokji isò'nde; chin-chandiì-lá nga jngoò itjandiì ñánda titísa jna xítá-lá

Nainá kō naxāndá xi tsjakeè. Ikjoàñ kisìkasén ni'ín Nainá xī inchrobà-ne ngajmiì. Jngòò k'a tsaká kóhotjín. ¹⁰ Jè xīta neií xi kiskoònachan-lä xīta, kinìkatjen-jiùn ya i'nde ñanda titìjngá ni'ín kō azufre. Jyeé ya títsajna jè cho je xi ch'o kji kō xi kiìchjaya 'én ndiso. Yaá siìkjeíñ kjo'in kō nàchrjein kō nitjen nitja kjé-ne.

Jè íxile ts'e kjotíxoma xi chroba kji

¹¹ Kijtseè jngòò íxile xi chroba kji kō 'ñó je kji nga ya tújnasòn jngòò xi tíhotíxoma. Nga nguixkon jè xi tújnasòn íxile, jngòò k'a kichijà nangui kō ngajmiì. Nitja ñanda-ne, mì tì kiì k'i'ya-lä. ¹² Kijtseè mik'en xi ixти kjoàñ kō xi xīta jchínga kjoàñ, 'ncha kixi nguixkon Nainá. Ikjoàñ kitáx'a jñà libro [ñanda tjít'aà mé xi kis'iìn nga jngó jngó xīta]; koä ijngòò libro kitáx'a ñanda tjít'aà ts'e kjoäbinachon. Jñà mik'en, k'oqá s'ín kisindaàjìln-lä koni s'ín tjít'aà xojon ts'e libro, mé kjoä xi kis'iìn. ¹³ Jè ndáchikon kitsjaà jñà mik'en xi ya k'en-jiùn. Jè kjoäbiyaà kō i'nde kjo'in tikoäá kitsjaà mik'en xi ya títsajna. K'oqá s'ín kisindaàjìln-lä nga jngòò ijngòò xīta koni tjín kjoä xi kis'iìn. ¹⁴⁻¹⁵ Jè kjoäbiyaà kō i'nde kjo'in kinìkatsjoòjiùn ñanda titì ni'ín jngä. Ko jñà mik'en xi mikiì tjít'aà 'ín-lä jè libro ts'e kjoäbinachon, tikoäá yaá kinìkatsjoòjiùn ñanda titì ni'ín jngä. Jè xi ma-ne jò kjoäbiyaà.

21

Ngajmiì xītse kō nangui xītse

¹ Kijtseè jngoaá ngajmiì xītse kō nangui xītse. Jè ngajmiì xi kisijna ítjòn kō nangui xi kisijna ítjòn, jyeé kichijà; tikoäá kichijà jè ndáchikon. ² Tikoä

kìjtseè jè naxandá tsjeè xi Jerusalén xítse 'mì, nga tinchrobájen ngajmiì nga nguixkòn Nainá. K'oáá s'ín tijnandaà koni jngòò chjoón xi ndaà bíndaà yijo-là nga jye kixan-kò x'in-là. ³ Ki'nchrè-là 'én xi 'ñó chja, xi ngajmiì inchrobà-ne, xi tsò:

—Chítsejèn-là Ni'ya Tsjeè-là Nainá, jyeé kòbitjoen; Nainá yaá kíjnako jñà xítä; xítä naxandá-làá kóma, nga jè sobà xi Nainá kitso-là. ⁴ Jè sobà Nainá siixijno yije ndáxkon; mì tì kiì s'e-ne kjoabiyaà; mì tì kiì s'e-ne kjoaba; mì tì kiì yá skindàya-ne; mì tì kiì s'e-ne xi ijòjno ijòt'aà yijo-là, koi kjoa-là nga jye tsato kjoa jchínga.

⁵ Jè xi tijnasòn íxile ts'e kjotíxoma, kitsò:

—Chítsejèn-là, 'aán siixitseysa yije tsojmì xi tjín.

Ikjoàn kitsò-na:

—Chjí, xojon tit'eì jñà 'én koi; nga ngui k'oáá s'ín tjín nga kitasòn; ngui 'én kixi-né.

⁶ Ikjoàn kitsò-na:

—Jyeé tsitasòn yije. 'An-ná xi tijnä ítjoàn skanda tats'en-là kjoa kó nga skanda fehet'aà-ne. 'An-ná xi tsibits'iaa kò xi sikjehet'aà-na kjoa. Ngats'iì xi xíndá-là, 'aán tsjaà kjotjò-là nandá xi tibitjo ya i'nde ñanda mìkiì xìya nandá mé-ne kóma kíjnakan-ne injima-là niñä kjé-ne. ⁷ Jñà xi siikijne, jñà skoé kjotjò ngats'iì kjondaà koi. 'Aán kótijnakoña nga Nainá kitso-na kò jñà, ixti-naqá kóma. ⁸ Tanga jñà xítä xi tsakjón, jñà xi mìkiì mokjeiín-là, jñà xi 'ñó ch'o s'ín, jñà xi xítä sík'en, jñà xi kjoa chijngui s'ín, jñà xi xítä tj'e, jñà xi xkósòn beèxkón, ngats'iì xi 'én ndiso chja, ján kixojiùn ñanda titì ni'ín jngä kò azufre; jè xi ma-ne jò kjoabiyaà.

Naxandá xítse xi 'mì Jerusalén

9 J'iikón jngoo-ná àkjale jñà xi itoò ma-ne, xi tikoá itoò chitsín tjín-lá, xi jncha kitseè xi itoò kjo'in xi fehet'aà-ne. Kitsò-ná:

—Nchroboí, kokoò-lé jè xi koma chjooón-lá Orrè.

10 It'aà ts'e Inima Tsjeè-lá Nainá, jè àkjale kiiko inima-ná jngoo nindoò xi je kji ko 'nga kji. Tsakó-na jè naxandá xi je kji, naxandá tsjeè Jerusalén nga tinchrobájen-ne ngajmii nga nguixkon Nainá. **11** Jè naxandá tsjeè Jerusalén, oteé tsején xi kjoá ts'e kjoajeya-lá Nainá. K'oqá s'in ote kji koni ndajo chjí xi 'ñó ndaà kjoàn, koni ndajo xi jaspe 'mì nga ote kji koni chitsín. **12** Nga jngoo itjandiì, jè naxandá, chrjó ndajo tjíndiì-lá xi 'ñó je kji ko 'ñó 'nga kji. Tejò xotjoá tjín-lá. Nga jngoo ijngoo xotjoá, jngoo àkjale sínjajto. Tikoá ya tjít'aà 'ín-lá nga tejò naxandá xi ya inchrobát'aà-ne ixti-lá Israel. **13** Ya kixi-lá ñanda bitjokàjiìn-ne ts'oí, jàn xotjoá tjín-lá, ya kixi-lá ñanda kahatji-ne ts'oí, jàn xotjoá tjín-lá. Ya norte, tikoá jàn xotjoá tjín-lá, ya sur, tikoá jàn xotjoá tjín-lá. **14** Jè chrjó ndajo xi tjíndiì-lá naxandá, tejò chrjó ndajo xi ya tjít'aà nga tejò 'ín-lá xítá xi tejò ma-ne xi it'aà ts'e Orrè kisixáya-lá.

15 Jè àkjale xi tichjakó-na, jngoo kicha kjinaya tsja xi ngui oro xi koni kji yá xi ma machibá-ne. Jè kisikjeén nga ma kisichibá naxandá ko xotjoá-lá ko chrjó ndajo-la. **16** Jè naxandá k'oqá s'in kijna nga ñijòn chrjanguí tjín-lá. Koni kji ndojò, k'oqá tì kji tiyà-ne. Jè àkjale, k'e nga kisichibá, jò jmiì ko jò sindo kilómetro tjín-lá. Ngásòn chibá tjín-lá nga ndojò ko nga tiyà ko nga 'nga. **17** Ikjoàn kisichibá jè chrjó ndajo. Jngoo sindo ko ichán ñijòn xkó tsja

tjín-lə xi chiba-lə xita xi tísíkjeén jè àkjale, [jè xi ichán nanga tjín-ne].

¹⁸ Jè chrjó ndajo xi tjíndiì-lə naxandá, koií tjíndaà-ne ndajo chjí xi 'mì jaspe. Ko jè naxandá, ngui oro sobà-né. K'oáá s'in ote kji koni chitsín tsjeè. ¹⁹ Jñà tats'en chrjó xi tjíndaà-ne nga tichjoàndiì-lə naxandá, ngui ndajo chjí yijàjno xi 'ñó ndaà kjoàn. Jè xi ítjòn, jè ndajo xi 'mì jaspe; xi ma-ne jò, ndajo xi 'mì zafiro; xi ma-ne jàn, ndajo xi 'mì ágata; xi ma-ne ñijòn, ndajo xi 'mì esmeralda; ²⁰ xi ma-ne 'òn, ndajo xi 'mì ónice; xi ma-ne joòn, ndajo xi 'mì cornalina; xi ma-ne itoò, ndajo xi 'mì crisólito; xi ma-ne jiìn, ndajo xi 'mì berilo; xi ma-ne ñijaàn, ndajo xi 'mì topacio; xi ma-ne te, ndajo xi 'mì crisoprasa; xi ma-ne tejngoò, ndajo xi 'mì jacinto; xi ma-ne tejò, ndajo xi 'mì amatista. ²¹ Jñà xotjoà xi tejò ma-ne, tejò ndajo perla tjíndaà-ne. Nga jingoò ijngooò xotjoà jingoò perla tjíndaà-ne. Ndiyá teè-lə naxandá, ngui oro sobà-né koni chitsín xi ma chítsején-ya.

²² Ya ijiiùn naxandá, njingoò ingo kijtseè; nga jè sobà xi ma ingo-lə naxandá, jè Nainá xi tijna ítjòn nga ta jè tajngoò-né xi 'ñó tse nga'ñó tjín-lə ko jè Orrè. ²³ Jè naxandá, mikiì mochjeén-lə jè ts'oí ko saá nga síhiseèn-lə. Nga jè sobà kjoà isén-lə Nainá síhiseèn-lə; ko jè Orrè ma ni'ín-lə. ²⁴ Ngats'iì jñà xita naxandá ts'e isò'nde kinchima iseèn-né it'aà ts'e ni'ín-lə. Ko jñà xitaxá ítjòn xi tjín isò'nde, kjiko kjoanchiná-lə nga ya siìngatsja. ²⁵ Jñà xotjoà-lə naxandá, mikiì sichjoàjto nga kjit'aà nàchrjein; nga ya naxandá, mikiì kojñò. ²⁶ Ngats'iì naxandá kjoiko ngats'iì kjoà nchiná-lə ko ngats'iì tsojmì xi

'ñó chjí-lä nga ya siìngatsja. ²⁷ Ya i'nde jè njimé kjoahas'en xi tjé kjoàn xi ch'o s'ín kó xi kjoä ndiso. Tà jñà kjoahas'en xi tjít'aà 'ín-lä jè xojon-lä Orrè xi ts'e kjoabinachon.

22

¹ Jè àkjale tsakó jngoò-na xajngá nandá xi kijna tsjeè tsjeeè, jè nandá xi bítsajnakon-ná njata mé nachrjein-ne. K'oas'ín tsjeè kji koni chitsín. Yaá tibitjo ñanda síjna íxile-lä Nainá nga tíhotíxoma kó yaá tibitjo ñanda tíjna jè Orrè. ² Ya jngoò osen ndiyá-lä naxàndá tífa nandá. Ko ya ngobà ngobà xajngá nandá, yaá síjna jè yá xi tsjá kjoabinachon njata mé nachrjein-ne. Tejò k'a ojà-lä toò nga jngoò nó. Jngoò jngoò k'a ojà-lä toò nga ijngoò ijngoò sá. Jñà xka-lä, k'oqá s'ín mochjeén nga maxkii-lä naxàndá ts'e isò'nde. ³ Mì tì mé kjoä ch'o s'e-ne xi mìkù sasén-lä Nainá. Yaá sasíjna jè íxile-lä Nainá ko ts'e Orrè nga kotíxoma. Ko ngats'iì xítata chí'nda-lä, yaá siìxá-lä. ⁴ Ngats'iì xi xítata-lä ma, skoexkon-né kó kji isén-lä Nainá; ko jè 'ín-lä Nainá yaá sit'aà itjòn tjen-lä. ⁵ Ya i'nde jè, mì ti kojñò-ne. Jñà xítata xi ya títsajna, mì tì ni'ín kochjeén-lä xi siìhiseèn-lä, tikoá mì tì ts'oí kochjeén-lä; nga jè sobá Na'èn-ná xi Nainá siìhiseèn-lä. Jñà xítata kotíxoma njata mé nachrjein-ne.

*Jyeé nchrobá machrañà nga kjoíí ijngoò k'a
Cristo*

⁶ Jè àkjale kitsò-na:

—'Én koi, nguì k'oqá s'ín tjín nga kítasòn; nguì 'én kixi-né. Jè Na'èn-ná xi Nainá xi síkichiya-lä jñà xítata xi chjá ngajo-lä, koií xá kisikasén-ne àkjale-lä

nga kókò-lá xi chí'nda-lá ma jñà kjoá xi ta nítóón okóma.

⁷ —Tiná'ya-ná. 'An, kjoíí nítóón ijngóò k'a.

Mé tà ndaà-lá jñà xi síkitasòn jñà 'én xi kitsjaà Nainá koni s'ín tichjá xojon jè.

⁸ 'An-ná xi 'mì-na Juan, 'aán ki'nchrè koá kijtseè kjoá koi. K'e nga jye ki'nchrè koá jye kijtseè, tsohósijna-xkó'nchi-niñiat'aà-lá jè àkjale xi tíhokó-ná kjoá koi, nga mejèn-na skoexkoán.

⁹ Tanga jè àkjale kitsò-na:

—Ki k'oáá 'nì. Jè Nainá jchaxkoín. 'An, tikoáá chí'nda-lá Nainá ma, koni ngají, ko xítá xinguíi xi chíja ngajo-lá Nainá, ko ngats'ií xítá xi síkitasòn 'én xi tjít'aà xojon jè.

¹⁰ K'oáá tís'ín kitsò-na:

—Ki bijna'ma jñà 'én xi Nainá kitsjaà xi tjít'aà xojon jè, nga jyeé nchrobá machrañà nàchrjein nga kitasòn. ¹¹ Jñà xítá xi mìtsà kixi títsajna nguixkòn Nainá nga ch'o s'ín, ta k'oáá s'ín kàtìtsajna. Ko jñà xi tjín-la kjoakixi ko tsjeè títsajna nga nguixkòn Nainá, k'oáá tís'ín kàtasíkitasòn xi kjoakixi ko kjoatsjeè.

¹² —Tiná'ya, 'an, kjoíí nítóón ijngóò k'a. Yaá kjojikoáa chjí-lá xi tsjaà-lá xítá koni s'ín kis'iìn nga ijngóò ijngóò. ¹³ 'An-ná xi tijna ítjoàn skanda tåts'en-lá kjoá ko skanda fehet'aà-ne. 'An-ná xi tsibits'iäa ko xi sikjehet'aà-na kjoá. 'An-ná xi tijna ítjoàn ko xi fehet'aà-ne.

¹⁴ Mé ta ndaà-lá jñà xítá xi [jní-lá Orrè] sítsjeè-ne nikje-lá mé-ne nga tjò'nde-lá nga skine toò-lá yá xi tsjá kjoabinachon, tikoá kóma kjoáhas'en xotjoá-lá jè naxandá. ¹⁵ Tanga nditsiaán kítsajna,

ngats'iì jñà xítä xi ch'o s'ín, kó jñà xi xítä tj'e, kó jñà xi kjoä chijngui s'ín, kó jñà xi xítä sík'en, kó jñà xi xkósòn beèxkón kó ngats'iì xi tsjakeè kjoä ndiso nga 'én ndiso chja.

¹⁶ —'An xi 'mì-na Jesúś, 'áán kisíkasén-nò àkjale-nä nga tsjá-nò 'én it'aà ts'ë kjoä koi, jñò xi xítä naxandá-nä ma. 'An-ná jè jts'én xi itjot'aà-ne tje-lä xítaxá ítjòn xi ki'mì David. 'An-ná ni'ño tse xi 'ñó ote kji xi bitjokàtji k'ë nga tajñòya.

¹⁷ Jè Injimä Tsjeeè-lä Nainá kó chjoón-lä Orrè, tsò-né:

—Nchroboí [Na'én Jesúś].

Jñà xi nchi'nchré, k'oqá tì kàtatsò:

—Nchroboí [Na'én Jesúś].

Jñà xi xíndá-lä ko xi mejèn-lä nandá, kàtjanchrobá, kàt'iì kjotjò nandá xi tsjá kjoabinachon.

¹⁸ 'An, k'oqá xan-nò, ngats'ioò xi na'yà-lä jñà 'én xi kitsjaà Nainá xi tjít'aà xojon jè: Tsà yá xi kijt'aàsòn kjoä xi tjít'aà xojon jè, Nainá k'oqá tjs'ín tsjásòn-lä kjo'in koni s'ín tjít'aà xojon jè. ¹⁹ Tsà yá xi kjoäixin jingoò-lä 'én xi kitsjaà Nainá xi tjít'aà xojon jè, Nainá, tikoqá kjoäxin kjondaà xi tjí'nde-lä nga skine toò-lä yá xi tsjá kjoabinachon kó mìkiù tsjá'nde-lä nga ya kítsajna naxandá tsjeeè-lä Nainá koni s'ín tjít'aà xojon jè.

²⁰ Jè xi bénøjmi kjoä koi, k'oqá tsò:

—Jon, kjoii nitoón ijngoò k'a.

K'oqá s'ín kàtama. ¡Nchroboí Na'én Jesúś!

²¹ Kjondaà-lä Na'én-ná Jesucristo kàtìjnako-nó ngats'ioò. K'oqá s'ín kàtama.

**'Én-la Nainá xi kjoa ts'e Jesucristo
New Testament in Mazatec, San Jerónimo Tecóatl
Mazateco de S Jeronimo Teccoatl; maa
(MX:maa:Mazatec, San Jerónimo Tecóatl)**

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mazatec, San Jerónimo Tecóatl

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mazateco, San Jerónimo Tecóatl [maa], Mexico

Copyright Information

© 2013,Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mazatec, San Jerónimo Tecóatl

© 2013,Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
9f778253-d34e-5037-af35-7bca16479aa0